

De Korhaan

Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

jaargang 57, nummer 4

winter 2023/2024

De Korhaan

verenigingsuitgave van de
'Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken'

Jaargang 57
nummer 4, winter 2023/2024
Verschijnt 4 x per jaar
ISSN: 0929-8762 en ISSN 2950-4783

Redactieadres

redactie@vwggooi.nl
Ruud Overdijk, eindredacteur
Jacob Catsstraat 40
1215 EZ Hilversum

Redactie

Renée Beekman
Doortje van Dijk
Dick Jonkers
Jelle Hogenbirk
Paul Keuning
Arda van der Lee
Rob Moolenbeek
Ruud Overdijk
Jeannette Tas

Ledenadministratie

ledenadministratie@vwggooi.conscribo.nl
Pieternel Vlasblom
Gaast 31
1274 AP Huizen
035-5261224

Advertenties

In overleg met de redactie

Drukkerij

Ten Herkel Loosdrecht

Inleveren kopij

Uiterlijk: voor de 28ste van de maanden
maart, juli, oktober, december

Copyright

Het overnemen van artikelen is uitsluitend toegestaan na overleg met de redactie. De redactie behoudt zich het recht voor artikelen te weigeren. De auteurs zijn zelf verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen en bijbehorend copyright van beeldmateriaal.

Omslagfoto's:

De foto op de vooromslag 'Roodborst', is gemaakt door Hugo Weenen in zijn achtertuin op 7 februari 2021 in Blaricum.

De foto van de 'Vuurgoudhaan' op de achteromslag is op 1 november 2022 gemaakt in Bad Vilbelpark in Huizen door Hugo Weenen.

Kijkje in de huiskamer van holenbroeders

Pagina 6

De Zomertaling

Pagina 16

Denk mee over de toekomst van de vogels in het Gooi

Pagina 18

INHOUD

Redactioneel	3
Van de voorzitter	4
Van de communicatie	4
Van de secretaris	5
Rectificatie Pijlstaarten	5
Kandidaat Kascommissie	4
Waarneming	12
Interview Ruud Willemstein	14
Slangenarend in het Vechtplassengebied	20
Vogeltreffers Jaap Bikker	21
Boekbesprekingen	25
Van koeien en reigers	28
Hoeveel Koereigers?	34
Excursie Eempolder en het 'Zwanenmeer'	30
Een Kerkuil in een vrijhangende nestkast	32
Kieviten in Ankeveen	33
Wat was interessant in de vogelbladen?	34
50 jaar vogels tellen in de Eempolder	36
De Veldleeuwerik in de westelijke Eempolders	38
Nieuwe VWG folder	41
VWG informatie	42
Adressenlijst	43

PROGRAMMA

Actuele programma-informatie vindt u op de website www.vwggooi.nl.

Via de nieuwsbrief maken wij nieuwe activiteiten en wijzigingen bekend.

Redactioneel

“What’s in a name?”¹ Met dit citaat uit ‘Romeo and Juliet’ van Willam Shakespeare wordt dikwijls aangegeven dat de naam van iets volkomen irrelevant is voor de betekenis ervan. Nou daar denken een aantal vogelaars of mensen die zich met de vogelwereld denken te moeten bemoeien toch anders over.

Een paar jaar geleden hoorde ik voor het eerst dat de Vlaamse Gaai tegenwoordig gewoon Gaai heet. Over de oorsprong van het voorvoegsel ‘Vlaamse’ bestaan meerdere verklaringen. Volgens één verhaal werd de vogel in Frankrijk *gai flammant* genoemd en is dit verbasterd naar Vlaamse Gaai. Volgens een andere theorie stamt de naam uit de tijd dat er in Nederland in het najaar soms een invasie van gaaien was, die volgens velen uit Vlaanderen kwamen. Hoe het ook zij, al in 1999 besloot een commissie dat het voorvoegsel Vlaamse moest verdwijnen. Een proces dat maar moeizaam verloopt gezien het nog heel vaak voorkomen van de naam Vlaamse Gaai (google maar eens op de naam).

De naamgeving van vogels is in Nederland in handen van de Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna (CSNA), een commissie van de Nederlandse Ornithologische Unie (NOU) en de Dutch Birding Association (DBA). De CSNA heeft nog wel meer wijzigingen van vogelnamen op haar geweten. Dat daarbij sprake lijkt te zijn van enige willekeur beschreef Karel Knip in een artikel in de NRC van 20 mei 2022. De commissie wilde blijkbaar af van “lullige verkleinwoordjes”, zo beschrijft Knip en wijzigde Goudhaantje in Goudhaan, Witgatje in Witgat en Winterkoninkje in Winterkoning. Ook werd een Puttertje een Putter, een Sijsje een Sijs en een Roodstaartje een Roodstaart. Maar Nonnetje, Paapje, Bokje en Stormvogeltje bleven ongewijzigd.

Taalkundige overwegingen kunnen een reden zijn om een vogelnaam te wijzigen. In de Verenigde Staten is al een aantal jaren een andere beweging gaande. Daarbij gaat het om vogels die vernoemd zijn naar hun ontdekker of naar iemand die iets bijzonders zou hebben gedaan. Op een speciale website Birdnames for Birds² staat een lijst met 150 vogels die een andere naam zouden moeten krijgen. Dergelijke namen vinden de aanhangers van de beweging volgens de website “problematisch omdat ze het kolonialisme en het racisme dat ermee samenhangt in stand houden. De namen die deze vogels momenteel hebben, vertegenwoordigen en herinneren mensen (voornamelijk blanke mannen) die vaak objectief gezien een afschuwelijk verleden hebben en niet de moraal en normen naleven die de vogelgemeenschap zou moeten gedenken.”

Inmiddels is dit idee overgenomen door de American Ornithological Society (AOS). Om een strijd rond de vraag wie wel en niet goed was – en wiens naam dus wel of niet voor een vogel mag worden gebruikt – te voorkomen heeft de AOS op 1 november van dit jaar besloten alle Engelstalige vogelnamen die direct naar mensen zijn vernoemd te veranderen. Hiervoor wordt een aparte commissie opgericht die ook de gemeenschap actief moet betrekken bij de selectie van nieuwe namen. In totaal gaat het om 263 vogelnamen.

Als wij de Amerikaanse namen volgen, moeten wij binnenkort de namen wijzigen van Ross’ Gans (voor het laatst in Nederland gezien in 2014), Franklins Meeuw (laatst gezien in 2020) en Ross’ Meeuw (dit jaar nog gezien). En als we het idee van de Amerikanen volgen om alle verwijzingen naar personen uit de vogelnamen te halen, moeten onder andere ook namen als Temmincks Strandloper, Bonapartes Strandloper, Pallas Boszanger en Humes Bladkoning eraan geloven. Ik ben benieuwd wat de CSNA gaat doen.

¹ Artikel ‘Farmland practices are driving bird population decline across Europe’,

² <https://www.pnas.org/doi/10.1073/pnas.2216573120>

Van de voorzitter

Merkwaardig te beseffen dat als ik dit schrijf de verkiezingen voor de Tweede Kamer nog voor ons liggen. En als jij dit leest, deze alweer achter de rug zijn. Nu maar hopen dat de noodkreet van de natuur wordt gehoord wordt. En er de komende jaren wordt gewerkt aan een duurzame natuurinclusieve samenleving. Maar ik vrees dat dit vooral wensdenken van mij is. Realiteit is dat de natuur niet voor zichzelf kan opkomen en daarom in onze belangenafwegingen al snel sluitpost is.

Natuur wordt gewaardeerd omdat het ons ruimte geeft om in te bewegen en te ontspannen. Vooral decoratief en voor ons genoeg. En ook wij als vogelliefhebbers beleven de natuur vanzelfsprekend voor ons eigen genoeg. Daar is natuurlijk niets mis mee, want de natuur en de vogels zijn fantastisch en bewonderenswaardig. Maar wat hebben de vogels hieraan?

Dat is een vraag die ons als vogelliefhebbers toch ook bezig zou moeten houden. Wat hebben de vogels nodig om te kunnen voortbestaan? En hoe kunnen wij als leden van de

vogelwerkgroep hieraan bijdragen? Het staat buiten kijf dat we een actieve vereniging hebben waar we samen en met veel plezier vogels kijken en bestuderen. En dat is goed. Maar als we om ons heen kijken, zien we dat er veel zaken zijn die de natuur en de vogels schade toebrengen. Hoe kunnen wij als vogelwerkgroep daarin meer betekenen? Dat is een omvangrijke vraag, die weer een omvangrijk en complex antwoord oplevert. Handiger lijkt het om deze vraag in kleinere behapbare vragen op te delen, die wel te overzien en uitvoerbaar zijn. Samen meer steentjes in de vijver gooien. Waarbij ook jij wellicht jouw eigen kleine bijdrage kunt leveren. Door het samen te doen, kunnen we dit ook met nog meer voldoening en plezier doen.

Inmiddels is onze nieuwe 'Adviesgroep verbetering leefgebied vogels in het Gooi' van start gegaan. In de nieuwsbrief en op de website hebben zij al de eerste informatie over doel en aanpak gedeeld. Ook elders in deze Korhaan kan je meer lezen over de aanpak. Een aanpak waarmee we veel leden hopen te betrekken bij de vraag hoe we de vogels

in ons werkgebied kunnen helpen met onze inzet en met het geld uit ons Dineke Sluijters Vogelfonds.

Want waarom zouden we geen plezier beleven aan het beschermen van de vogels die ons ook zoveel plezier teruggeven.

Piet Spoorenberg

Nog even dit.

- Zoals gemeld in de nieuwsbrief en op de website; stoppen we met de wegwerpbekers tijdens onze ledenbijeenkomsten met het motto: **'Breng je eigen beker mee!'** Leuk als iedereen vanaf nu gewoon een eigen persoonlijke mok meeneemt (en na afloop ook weer mee terug).
- We hebben als bestuur besloten geen bloemen meer te geven. Vanwege de bestrijdingsmiddelen in de bloemeteelt, vinden wij dit niet meer de beste keus. We geven voortaan de voorkeur aan cadeaus die het milieu minder belasten, zoals bijvoorbeeld VVV-bonnen.

Versterking cateringteam gezocht

Tijdens de bijeenkomsten in de Infoschuur van GNR worden we altijd warm onthaald door de mensen die de koffie, thee en koekjes op perfecte wijze verzorgen!

Dit team heeft versterking gevraagd, dus als u een handje wilt helpen, laat dat weten door een mailtje te sturen naar catering@vwggooi.nl.

U bent van harte welkom.

Op zoek naar een kandidaat voor de Kascommissie

In maart 2024 loopt het 3-jarige termijn van Wobbe Kijlstra als lid van onze Kascommissie af. Wij zijn op zoek naar een lid die het stokje zou willen overnemen.

Meer informatie vindt u in de statuten en het huishoudelijk reglement.

Vragen of aanmelden bij:
Piet Spoorenberg (voorzitter@vwggooi.nl)
Ruud Willemstein (secretaris@vwggooi.nl)

Van de secretaris

SECRETARIS

Aanleveren agendapunten voor de Algemene Ledenvergadering van 21 maart 2024

Het lijkt nog ver weg, maar het einde van het jaar nadert snel en dat betekent dat onze jaarlijkse Algemene Ledenvergadering (21 maart 2024) ook weer in zicht komt. De uitnodiging en agenda voor deze ALV komen in de eerste Korhaan van het nieuwe jaar.

Voor een correct verloop van de vergadering is tijdens de vergadering zelf geen ruimte om in te gaan op stukken die niet vooraf zijn gedeeld met de leden.

Er is gelegenheid voor leden om agendapunten in te dienen bij het bestuur. Hiervoor kunt u een e-mail sturen naar secretaris@vwggooi.nl. Zorg ervoor dat u in uw e-mail duidelijk aangeeft wat het onderwerp is en waarom u denkt dat het belangrijk is dit tijdens de ledenvergadering te bespreken. Vergeet ok niet uw voorstel te vermelden. Dit stelt het bestuur in staat om deze punten zorgvuldig voor te bereiden alvorens ze op te nemen in de agenda van de Algemene Ledenvergadering. Agendapunten die zijn aangeleverd vóór 1 januari worden meegenomen in de agenda die in de Korhaan verschijnt. Agendapunten die later worden aangeleverd (tot uiterlijk 2 dagen voor de ledenvergadering) zullen worden behandeld onder het vaste agendapunt "Ingekomen stukken".

De agenda en alle bijlagen worden uiterlijk twee weken voor de vergadering aan de leden beschikbaar gesteld op de website. Eventueel daarna aangeleverde ingekomen stukken worden tot uiterlijk twee dagen voor de ledenvergadering geaccepteerd en op de website bijgeplaatst. Houdt daarom de website en nieuwsbrief in de gaten!

Ruud Willemstein

Rectificatie

Door een fout is er in het vorige nummer van De Korhaan, 57(3) herfst 2023, een verkeerde foto geplaatst bij het artikel 'Bijzonder broedgeval van een 'gewone' eend'. Op de kleine foto op pagina 15 met het onderschrift 'Twee volgroeide juveniele Pijlstaarten (...)' staan geen Pijlstaarten maar gewone Wilde Eenden. De auteur van het artikel, Carel de Vink, had dit bijtijds gemeld, maar de foto is toch meegegaan in het productieproces van De Korhaan en in het blad terecht gekomen. Hiervoor onze excuses.

Wilde Eenden (geen volgroeide juveniele Pijlstaarten) Bovenmeent, 23 augustus 2023

Organiseer je eigen excursie of andersoortige activiteit!

Onze vogelwerkgroep is de laatste jaren enorm gegroeid en we zijn zeer verheugd te zien hoeveel leden zich betrokken voelen bij vogels en daar meer over willen leren. We zien steeds vaker dat onze huidige excursies en lezingen razendsnel volgeboekt zijn, wat sommige leden teleurstelt omdat ze graag willen deelnemen. Vooral voor nieuwe leden zijn deze activiteiten van onschatbare waarde om te starten binnen onze vereniging.

Daarom doen we een beroep op jullie enthousiasme, jullie creativiteit en jullie passie voor vogels! Kunnen we meer excursies en andere bijeenkomsten organiseren? **We zijn op zoek naar leden die bereid zijn laagdrempelige activiteiten te organiseren. Je hoeft echt geen doorgewinterde vogelkenner te zijn; het gaat meer om het faciliteren en het kennen van een gebied.** Deelnemers kunnen dan hun kennis over vogels met elkaar delen. Zie het als een "win-winsituatie": zelf leer je ook weer van je excursiegenoten. Misschien ken je een prachtig gebied waar je regelmatig komt en waar anderen graag meer over zouden willen leren?

Denk aan:

- 1. Excursies: neem medeleden mee op een tocht door een gebied dat je goed kent. Het is een geweldige manier om ervaringen en kennis te delen.**
- 2. Lezingavonden: heb je interessante informatie te delen over een bepaald aspect van vogels? Organiseer een informele lezing waar leden van de vereniging hun kennis kunnen uitbreiden.**

Samen kunnen we onze vereniging nog levendiger en inclusiever maken. Als je interesse hebt een activiteit te organiseren, neem dan gerust contact met programma@vwggooi.nl. Laten we samen de fascinatie voor vogels delen en onze vereniging nog sterker maken!

Henny Meulepas controleert de nestkast en Joke Verrij noteert, Heidebloem, 2-6-2023 | Hanneke Cusell

Nestkasten controleren: een kijkje in de huiskamers van holenbroeders

Hanneke Cusell

Op een prachtige, zonnige middag eind mei fiets ik naar Hilversum, waar ik Henny Meulepas en Joke Verrij ontmoet. Samen fietsen we verder naar de Postiljonheide. De ladder die aan de binnenkant van het hek van de speeltuin is vastgemaakt, wordt van het slot gehaald en snel beginnen Henny en Joke met hun ronde.

Om de beurt draagt een van hen de ladder en controleert de nestkasten, terwijl de ander alle gegevens noteert. Na ongeveer tien kasten wordt er gewisseld. In totaal zijn er op de Postiljonheide, een terrein van het Goois Natuurreservaat (GNR), 60 kasten. Met daarin veel prachtige jongen die Henny vaak even bemoedigend toespreekt. Dit jaar zijn er vier soorten broedvogels in de nestkasten waargenomen: Koolmees, Pimpelmees, Boomklever en Spreeuw. Helaas geen Bonte Vliegenvanger, zoals in eerdere jaren.

Na tweemaal een korte pauze zijn vier uur later alle nestkasten gecontroleerd. Ook worden vanmiddag zo'n vijftien nestkasten schoongemaakt omdat de jongen uitgevlogen zijn of omdat de eitjes er al zo'n vier weken in lagen zonder dat er een ouder te zien was. Door het schoonmaken is dit de drukste periode. Een week later mag ik met Coby Jeninga mee om de nestkasten in Heidebloem te controleren; ook een gebied van GNR met 65 nestkasten. Het is een terrein met veel bramenstruiken en brandnetels, dus de oude broek en stevige schoenen die Coby had aangeraden zijn geen overbodige luxe. In een door een raster omgeven gebied, waar voorheen schapen graasden, zien we behalve nestkasten ook een eekhoortje en twee plekken waar duidelijk reeën hebben gelegen. Ook horen en zien we twee kleine

Metalen kegel om Boommarter buiten te houden, Heidebloem, 2-6-2023 | Hanneke Cusell

reekalfjes. Het is een gebied waarmee Coby zich verbonden voelt. Elke nestkast heeft, zo zegt ze, zijn eigen verhaal. Ze weet bijvoorbeeld in welke nestkast een hoornaar eerder een groot nest had gemaakt, of waar vleermuizen zitten.

Nestkasten in soorten en maten

Voor verschillende vogelsoorten zijn er verschillende soorten nestkasten. Zo zijn kasten voor Spreeuwen behoorlijk groot. De Boomklever wil een diepe kast, terwijl de nestkast voor de Bonte Vliegenvanger juist minder diep is. Ze worden daardoor ook vaker gepreedeerd door een marter, een Bonte Specht of een eekhoorn. En natuurlijk zijn er mezenkastjes met een klein gaatje. Ook hangt er bij Heidebloem aan de schaapskooi een halfopen nestkast voor de Grauwe Vliegenvanger. Vorig jaar was daarin nog een legsel, maar dit jaar zijn er geen Grauwe Vliegenvangers meer gezien. Waarschijnlijk omdat de schapen weg zijn en de Grauwe Vliegenvangers afkomen op de vele insecten die schapen of ander vee met zich meebrengen.

Het is ook belangrijk waar de nestkasten worden opgehangen. De Bonte Vliegenvanger en de Gekraagde Roodstaart willen graag de uitgang naar open terrein, dus naar de hei. De vijf kasten voor Zwarte Mezen in Heidebloem hangen in een deel van het gebied waar veel naaldbomen bij elkaar staan, want zij

eten zaadjes van dennenappels. Het feit dat er voor de verschillende vogelsoorten verschillende typen nestkasten zijn, wil niet zeggen dat de vogels zich daar per se aan houden. Zo is er een nestkast voor Koolmezen, waar al vijf jaar op rij een Boomklever in broedt. Maar andersom zijn er boomkleverkasten, waarin mezen zitten; huist een Koolmees in een nestkast voor een Ringmus, en ga zo maar door.

Alle nestkasten hebben een metalen plaatje rond de opening als bescherming tegen het pikken van de Grote Bonte Specht. Predatie door de Boommarter is een ander probleem in een aantal gebieden. Als experiment heeft Henny ter bescherming een metalen kegel op een nestkast gezet. Korfjes van kippengaas blijken elders in Nederland ook goed te werken. Paul Keuning, die dit jaar als nestkastcontroleur in zijn gebied veel last had van predatie door de Boommarter, heeft nu dergelijke korfjes gemaakt en bevestigd in de hoop daarmee de indringers buiten te houden. Hij heeft aangeboden om ook andere controleurs daarmee te helpen.

Een nestkast kan wel 15 jaar of langer meegaan, als je hem goed onderhoudt; dat wil zeggen: repareren bij schade en waar nodig elk jaar een likje verf. Nestkasten worden ook gemaakt en gerepareerd door Han Westendorp samen met twee anderen.

Postiljonheide, 2-6-2023 | Hanneke Cusell

Belangrijk voor onderzoek

De gegevens van de nestkastcontroles zijn belangrijk voor wetenschappelijk onderzoek. Hoe langer de reeks waarnemingen, hoe meer gegevens er zijn en hoe beter de analyse is aan de hand waarvan je trends kunt bepalen. Het lijkt erop dat de Koolmees problemen heeft. Sovon geeft aan dat in de laatste 25 jaar de overlevingskans van volwassen exemplaren weliswaar toenam, maar dat de broedprestaties verminderden. Daarbij is de legselgrootte sinds de jaren tachtig afgenomen met gemiddeld een half tot één ei.

Een complex van factoren kan verantwoordelijk zijn voor deze ontwikkelingen. Misschien zijn er meer mensen of meer honden, of worden er bijvoorbeeld meer bestrijdingsmiddelen gebruikt. Er kan ook sprake zijn van een slecht rupsenjaar of van meer Boommarters. Zo was er in 2022 veel predatie door Boommarters. Een verklaring daarvoor kan zijn dat er toen weinig muizen waren. Als er sprake is van een trendbreuk en de oorzaken daarvan zijn duidelijk, kan men kijken welke maatregelen kunnen worden genomen.

Vanaf begin jaren zestig zijn er gestructureerde controles (het eerste jaarverslag verscheen in 1963). Een van de eerste controleurs was Ronald Beskers. In 2000 nam hij de coördinatie van de werkgroep over. Ronald heeft zo ongeveer alle controleurs opgeleid en ook heel veel (wel 1300) nestkasten gemaakt. Daarnaast heeft hij de controleboekjes ontwikkeld die elk jaar door Paul Keuning worden gemaakt. In 2019 hebben Coby en Henny de coördinatie van Ronald overgenomen.

Fascinerende inkijkjes

Behalve dat de nestkastgegevens belangrijk zijn voor onderzoek, leveren de controles fascinerende en vaak intrigerende inkijkjes op. Zo blijkt dat het gebouwde nest per vogelsoort verschilt. Mezen gebruiken vaak een dikke ondergrond van mos en bouwen daar hun nest bovenop. In een nest van een Pimpelmees tref je vaak veertjes aan, maar bij de Koolmees eerder wol of haren van paarden en honden. De Boomklever gebruikt stukjes boomschors en metselt vaak met modder het vlieggat wat kleiner om de opening zo ver dicht

te maken dat hij er net door kan. De Bonte Vliegenvanger maakt het nest heel snel met vooral hooi en ook wat takjes. Holenduiven maken slordige nesten van boomschors en takjes.

Als het nest is gebouwd, volgt het zien en tellen van de eitjes in een nest. Die zijn ook weer allemaal verschillend, zoals de lichte en gespikkelde eitjes van Koolmezen en prachtig blauwe eitjes van de Bonte Vliegenvanger. Henny legt uit dat de meeste vogels elke dag een ei leggen. De ouder(s) zitten er vervolgens regelmatig op of bedekken de eieren om ze warm te houden, maar niet zo warm dat ze bebroed worden. Als het te koud is, kunnen ze hier een aantal dagen mee doorgaan, de zogenaamde broedstop. Zo proberen ze te timen dat de jongen er zijn op het moment van de rupsenpiek. Volgens Coby zijn de vogels dit jaar laat begonnen met broeden. Het was dan ook een koud voorjaar met vooral koude nachten.

Na het broeden komen de eitjes uit en kan je zien hoe de jonge vogeltjes zich ontwikkelen tot vliegvlugge juvenielen. Als ze op het punt staan uit te vliegen is het wel zaak de kast heel voorzichtig

Heidebloem, 2-6-2023 | Hanneke Cusell

open te maken. Anders schrikken ze en vliegen ze eruit terwijl ze dat nog niet goed kunnen en dan kunnen ze 's nachts onderkoeld raken. Kool- en Pimpelmezen vliegen na 17 – 19 dagen uit en blijven dan nog een paar dagen in de buurt van de nestkast.

Niet alle legfels zijn succesvol. Zo moet er iets fout gegaan zijn in een nestkast met daarin begin mei nog elf jongen en een week later nog maar één jong. Intrigerend, want er lagen geen dode vogeltjes in het nest. Het enige overblijvende jong was heel dik en duidelijk verwend.

In andere nesten is de afname geleidelijker, zoals in een nest Koolmezen met eerst negen eieren, daarna acht jongen en een week later zes jongen. Soms gebeurt het dat ouders zwakke jongen uit het nest gooien. Alles wat wordt waargenomen, wordt in het controleboekje genoteerd.

Ladders en controleboekjes

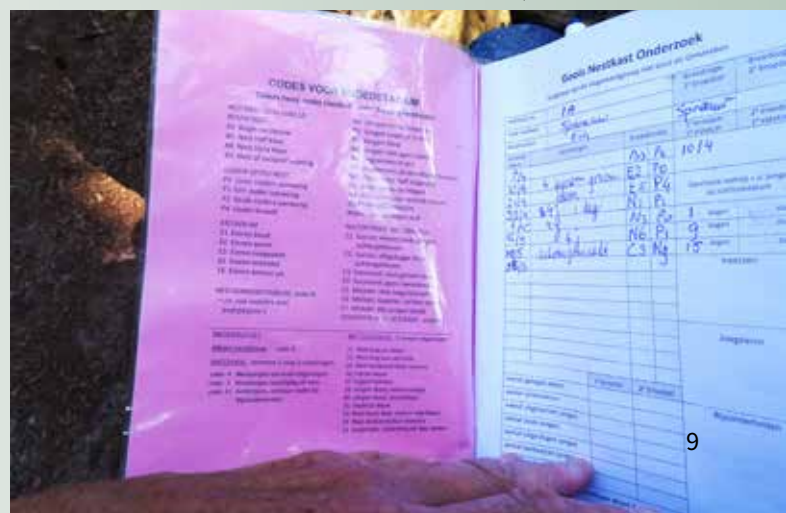
De werkgroep controleert met ruim dertig controleurs in circa dertig gebieden zo'n 1650 nestkasten. Dat is ongeveer 10% van alle nestkasten die in Nederland worden gecontroleerd. Ongeveer 850

kasten hangen in gebieden van het Goois Natuurreservaat. De overige nestkasten bevinden zich op particuliere terreinen en in gebieden van Natuurmonumenten (NM) waar onderzoek naar de eikenprocessierups wordt gedaan. Het controleren gebeurt eenmaal per week van begin april t/m juni, soms tot half juli. Belangrijk is dat dit gedegen en zo eenduidig mogelijk gebeurt. De controleurs gebruiken daarbij een ladder, een controleboekje en een waaier met afbeeldingen van de groeistadia van jonge Koolmezen, Pimpelmezen en Boomklevers. In het controleboekje is

Waaier met stadia van jonge mezen | Hanneke Cusell

Controleboekje met Sovon codes op linker bladzij | Hanneke Cusell

er voor elke nestkast een aparte bladzij. Met de codes van Sovon worden allerlei zaken genoteerd, zoals de vogelsoort, de nestbouw, de eileg met de datum van het eerste ei, het aantal eieren, hoeveel jongen uit het ei komen en hoeveel er daarvan uitvliegen.

Verder zijn nog een schroevendraaier, sleutel en borstel nodig. Na het uitvliegen worden de kasten namelijk zo snel mogelijk schoon gemaakt. Dat gaat eenvoudig en snel: de kast van de boom halen, het nest met de schroevendraaier eruit wippen, een paar keer stevig op de kast tikken en met de borstel goed uitvegen en dan de kast weer ophangen. De kast is dan weer schoon en vrij van parasieten, belangrijk voor als er een nieuw legsel wordt gemaakt. Ook nu wordt alles weer genoteerd: soms zijn er dode jongen en misschien zijn er nog eieren in het nest die niet zijn uitgekomen.

Na afloop van de controleperiode worden per gebied alle gegevens uit de veldboekjes overgenomen op een invulformulier. Deze gegevens worden gebruikt voor het jaarverslag. Coby vult de formulieren in voor het NIOO (Nederlands Instituut voor Oecologisch Onderzoek). Aan de hand van het

ecologisch onderzoek van het NIOO is af te lezen hoe het met de natuur in Nederland gaat. Verder voert iedereen voor haar of zijn eigen gebied de gegevens in via het programma 'Digitale Nestkaart' van Sovon.

Het streven is om twee keer per jaar met alle vrijwilligers bij elkaar te komen, één keer in het voorjaar en één keer in het najaar. Het is belangrijk en ook leuk om elkaar van tijd tot tijd te zien en ervaringen uit te wisselen. Verder blijkt het stimulerend om af en toe met iemand anders in een nieuw gebied mee te lopen. De gebieden verschillen allemaal en een kijkje in elkaars keuken kan heel verrassend zijn.

Wat maakt het zo leuk?

Henny heeft de liefde voor vogels van zijn vader meegekregen. Hij herinnert zich nog toen die hem voor het eerst een Notenkraaker aanwees op een hoekpaal in de wei. Sinds 2016 controleert hij nestkasten in het gebied Postiljonheide. Dat is vooral leuk, omdat je vogeltjes van zo dichtbij kunt bekijken. Het is bijzonder om te zien hoe ze een nestje bouwen en daarna de eitjes leggen. En om daarna de ontwikkeling van de jongen te volgen. Het is elke keer weer een verrassing wat je nu

weer in de nestkast aantreft. Daarnaast is het doel van de kasten – de vogelsoorten een zo goed mogelijke broedgelegenheid te bieden – voor hem belangrijk. Naar zijn idee geldt: waar nestkasten zijn, zitten meer vogels.

Toen Joke vijf jaar geleden begon met Henny te helpen, kon ze nog geen Koolmees van een Pimpelmees onderscheiden, maar dat is nu wel anders. Elke keer weer vindt ze het bijzonder om te zien hoe de scharminkeltjes die je zelf niet groot zou kunnen brengen, zich ontwikkelen tot jonge vogels. Ze geniet van het succes als een nestje helemaal is uitgevlogen. Bovendien is het heerlijk om buiten te zijn en prettig dat je zelf kunt bepalen wanneer je gaat. Haar kleinkinderen probeert ze net zo enthousiast te krijgen als zijzelf.

Coby's interesse voor vogels begon ongeveer vijftien jaar geleden, toen ze in de Bovenmeent door de telescoop van een vogelaar mocht kijken. Ze was verkocht toen ze een Wintertaling zag. Op een introductieavond van de Vogelwerkgroep sprak de informatie van de Subgroep Nestkasten haar aan: als ze toch in de bossen liep, kon ze net zo goed langs nestkasten lopen. De eerste

Henny Meulepas | Hanneke Cusell

Coby Jeninga | Hanneke Cusell

twee jaar heeft ze met Ronald Beskers meegelopen. Daarna kwam Heidebloem vrij en heeft ze dat gebied overgenomen. Coby vindt het elk jaar weer vertederend en een wonder dat je in zo'n korte tijd een volwaardig vogeltje hebt. Bijzonder dat je daar getuige van mag zijn. Ze vindt Heidebloem een heel fijn gebied. Je loopt lekker door het bos en het is altijd weer een verrassing wat je vindt. Coby is vastbesloten de controles te blijven doen zo lang het kan.

Ook het feit dat een groot aantal controleurs dit al een groot aantal jaren doet – sommige zelfs veertig jaar of meer – laat zien, dat het een bezigheid is die blijft zorgen voor verwondering, genieten en voldoening.

*Nestkast in boom, Postiljonheide
2-6-2023 | Hanneke Cusell*

Meedoen?

Nieuwe controleurs zijn altijd meer dan welkom!

Als je je opgeeft als 'beginnend controleur', loop je minstens een jaar mee met een ervaren controleur. Je leert dan waar je allemaal op moet letten tijdens de controle van de nestkasten en hoe je de gegevens moet vastleggen.

Om nestkasten te controleren is het nodig dat je tussen 1 april en half juli eenmaal per week een aantal uren tijd hebt. De uren die het je kost, zijn afhankelijk van de hoeveelheid kasten in het gebied. Verder is het belangrijk dat je goed ter been bent en geen hoogtevrees hebt.

Oproep

Het nestkastteam van de VWG Gooi is op zoek naar (hulp) controleurs.

De 1.500 nestkasten in het Gooi worden elk jaar tussen maart en juli wekelijks gecontroleerd door een mooie groep controleurs. Veel van hen doen deze controles al sinds jaar en dag met veel plezier. Helaas stoppen elk jaar een aantal controleurs, meestal vanwege hoge leeftijd, maar ook wel vanwege een verhuizing of om een andere reden.

Daarom deze oproep.

Heb je zin en tijd om van april tot juni een paar uur in de week mee te lopen en nestkasten te controleren?

Dit houdt het volgende in:

- De controles vinden plaats van april tot juni/juli.
- Wekelijks doe je een controle. Het eerste jaar loop je daarbij samen met een ervaren controleur.
- Een groot deel van de kasten hangt op ongeveer drie meter hoogte. Als je een (goede) ladder niet op durft, hebben we ook gebieden waar de kasten laag hangen.

Het is heel bijzonder om een kijkje in een nestkast te mogen nemen en de eileg, juvenielen-fase en het uitvliegen mee te mogen maken. Elke week weer een avontuur. Daarbij houd het je fit en soepel. Mocht je vragen hebben, bel ons gerust.

Heb je zin en tijd om een paar uur in de week mee te lopen?

Meld je aan, we zijn blij met je komst!

Henny Meulepas 06-53890085

Coby Jeninga 06-25066248

Email: nestkastteam@vwggooi.nl

*Eitjes Koolmees, Postiljonheide
12-5-2023 | Henny Meulepas*

*Jonge Spreeuwen, Postiljonheide
12-5-2023 | Henny Meulepas*

Beukenlaan met Vinken en Kepen, november 2023 | Sylvia Vermaas

waarneming

ze geven zich met verve
met ziel en zaligheid gaan ze erin
ze regelen, gidsen en ze spreekbeurten
vol passie, overgave en vol zin

voor ons spitsen ze hun oren
sturen ze hun ogen rond in 't veld
en ze zullen echt niet rusten
voor wat ze vinden is verteld

och wat een wonderschoon pluimage
onze vrijwilligers rondom het Gooi
die deze werkgroep zo bevoelen
zij maken iedere vogel mooi

wat een hoog bevlogen mensen
onze dank spant wijder dan een deur
is nog voller dan een vogelkoor kan fluiten
en bonter nog dan een verenpak vol kleur

namens de deelnemers van de cursus vogelherkenning 2023/2024
Op initiatief van Petra van Belois

(©2023 Hugo Vos)

Terug van weggeweest

Een interview met Ruud Willemstein, secretaris van de VWG

Ruud Willemstein verwijdert rasters in de Eempolder, 25 juni 2021 | Lars Dubbeldam

Aafke Yntema

Sinds de laatste Algemene Ledenvergadering in maart van dit jaar, heeft de vereniging een nieuwe secretaris. Ruud Willemstein nam het stokje over van Huub Casander. Hoog tijd voor een kennismakingsinterview.

Ruud noemt zichzelf een 'herintreder'. Hij was in de jaren 80 en 90 al eens lid van de VWG, maar door verhuizing van werk en tijdgebrek moest hij het lidmaatschap opzeggen. Anderhalf jaar geleden werd hij weer lid en daar is hij heel tevreden over. Hoe is dat precies in zijn werk gegaan?

Ruud komt oorspronkelijk uit Zeeland. Hij is getrouwd met Marlies, samen hebben ze drie kinderen en kleinkinderen. In zijn jeugd was hij al een natuurliefhebber. Hij struinde graag rond op het Verdrongen Land van Saefthinghe en door de polders van Zeeuws-Vlaanderen.

Toen hij voor Philips in Hilversum ging

werken, verhuisde hij naar Eemnes. Met de polder van Eemnes om de hoek groeide zijn belangstelling voor weidevogels en na een IVN-cursus natuurgids werd hij al snel lid van de Vogelwerkgroep.

Hij bewaart goede herinneringen aan de werkavonden en vooral aan de Eempoldertellingen.

Op de fiets

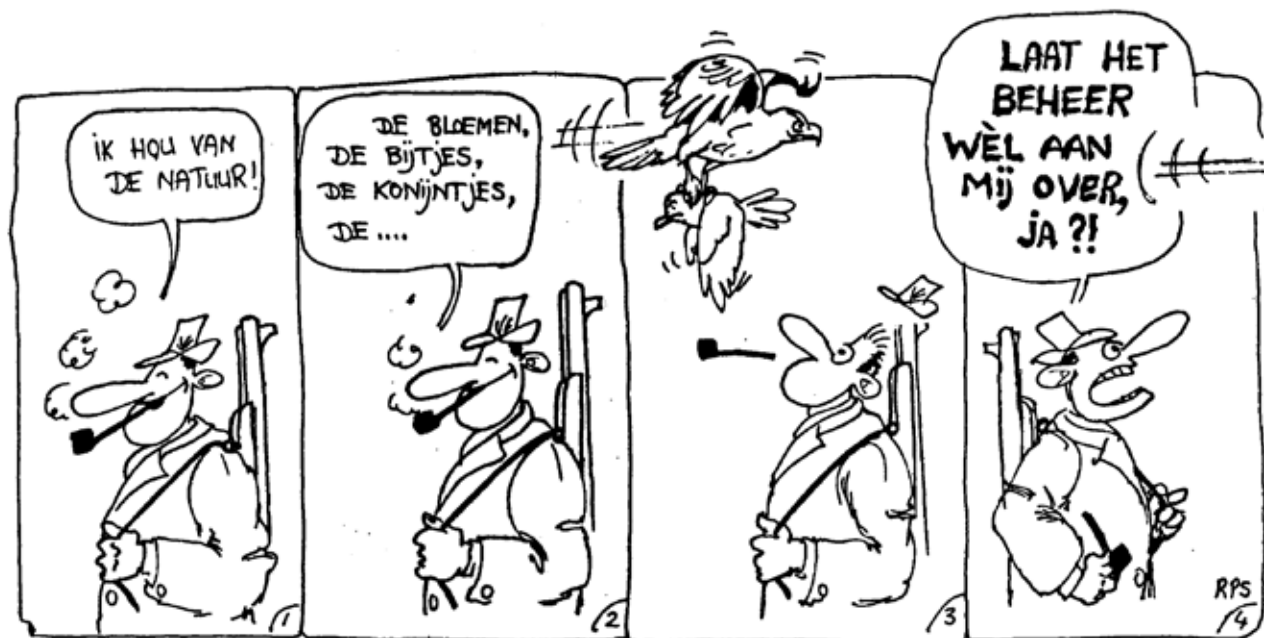
Er werd toen nog geteld op de fiets.

Sommige momenten staan nog steeds op zijn netvlies gegrift. Zo herinnert hij zich een besneeuwd landschap met boven zich overvliegende knobbelzwanen met daarboven een zonovergoten strakblauwe vrieslucht: subliem!

Ruud maakte indertijd deel uit van de

VerKor de Haan - strip | Ronald Sinoo

VerKor de Haan - strip | Ronald Sinoo

redactie van De Korhaan. Die zag er toen nog niet zo mooi uit als nu. Het was letterlijk knippen en plakken om hem in elkaar te zetten. En vaak was er een aflevering van De Korhaan met strips van Ronald Sinoo die hij erg leuk vond.

Ruud vindt dat je actief moet zijn als je ergens lid van bent, dus toen hij het te druk kreeg met zijn werk en gezin en zijn werk naar Eindhoven verhuisde, besloot hij zijn lidmaatschap op te zeggen.

Broedvogeltelling

Na zijn pensionering werd Ruud vrijwilliger voor het Collectief Eemland, een collectief van boeren dat zich bezighoudt met weidevogelbeheer. Hij doet mee met de broedvogeltelling op de percelen met zwaar beheer. Dat zijn stukken land die pas na 1 of 15 juni gemaaid en belopen mogen worden. Het tellen gebeurt vooral vanaf de kant.

Hij meet ook het aantal vierkante meters land dat in aanmerking komt voor de plasdrasvergoeding. En hij houdt zich bezig met het plaatsen en bijhouden van de vossenrasters, die moeten voorkomen dat de jongen van de weidevogels massaal worden opgegeten. Om effectief te zijn moeten de rasters vaak worden gecontroleerd en gerepareerd. Alles bij elkaar veel werk!

Dezelfde mensen

Op een avond van het Collectief Eemland kwam hij anderhalf jaar geleden Joke van Velsen tegen, die hem aanmoedigde om weer lid te worden van de Vogelwerkgroep.

Dat heeft hij gedaan en dat is enorm goed bevallen. Tot zijn verbazing bleken na 30 jaar veel van dezelfde mensen nog steeds actief!

Ondertussen is ook Ruud weer op meerdere fronten binnen de vereniging aan de slag gegaan. Om zijn kennis van vogels te verbreden meldde hij zich aan voor de Cursus Vogelherkenning. Het herkennen van weidevogels beheerst hij wel maar het herkennen van bijvoorbeeld bosvogels kan beter. Hij is zeer tevreden over de cursus.

Toen er vorig jaar een nieuwe secretaris werd gezocht, besloot Ruud zich aan te melden en die taak op zich te nemen.

Zo levert hij een bijdrage aan het functioneren van de vereniging en leert daarnaast nieuwe leden kennen.

Ruud vindt diversiteit leuk, alle vogels interesseren hem. Je zult hem niet gauw zien afreizen om een dwaalgast te bekijken, een soortenjager is hij niet. Hij vindt dat je binnen een vereniging actief moet zijn, dat je moet aanpakken. Het nieuwe motto van de VWG "Wat hebben de vogels eraan?" is hem dan ook uit het hart gegrepen.

Plaatsen van vossenrasters in De Eempolder, 25 maart 2021 | Wilhelm Bos

Vrouwtje Zomertaling, illustratie in aquarel | Gerda Baas

De Zomertaling

Anas querquedula

Paul Keuning

Mannetje zomertaling, maart 2023
De Kampen | Jurriën Uiterwijk

Linnaeus ging bij de naamgeving voor deze kleine eendensort af op de kleur. *Quercus robur* is de Latijnse naam voor de zomereik. Taling betekent klein soort eend. We vinden de Winter- en de Zomertaling op dezelfde bladzijde in onze vogelgids. Er is wel een verschil. Bij de Wintertaling staan de letters BJ en dat betekent dat hij het hele jaar in ons land voorkomt. Bij de Zomertaling staat BD. De B betekent dat hij met meer dan 50 paartjes in ons land broedt en de D duidt erop dat het vooral een doortrekker is, namelijk naar de broedgebieden in Finland en de toendra's in Rusland.

Fractie groter

De Wintertaling is onze kleinste eend. De Zomertaling is een fractie groter. Het mannetje van de Wintertaling valt op door het glanzend groene kontje, waar het vrouwtje op die plek slechts een licht wit streepje heeft.

Het mannetje van de Zomertaling is te herkennen aan de witte liggende komma boven het oog. De snavel en de staart zijn zichtbaar langer dan die van de Wintertaling. De lichtgrijze flanken contrasteren met de donkerbruine borst. Ook in vlucht valt de lichtgrijze vleugel op. Bij het vrouwtje zijn de verschillen minder

evident. Wel zie je dat de witte achterrand wat breder is. De groene vlek op de achterrand van de vleugel bij het vrouwtje van de Wintertaling ontbreekt bij de Zomertaling.

In gedrag is het belangrijkste verschil dat de Zomertaling, in tegenstelling tot de Wintertaling, niet grondelt. Hij zeeft plantaardig voedsel en muggenlarven aan het wateroppervlak (Svensson 2016).

Broedgevallen

De terugloop in het aantal broedgevallen sinds 1975 is significant: van 2400 in 1975 schommelt het nu rond de 500. Daar zijn meerdere redenen voor op te noemen. Deze kritische eend, die ook in weidevogelgebieden broedt, is namelijk buitengewoon storingsgevoelig. In ons bedrijvige, dichtbevolkte land gaat broeden moeilijk samen met de rust die daarvoor nodig is. De desastreuze daling sinds de jaren 70 van de vorige eeuw was dan ook het gevolg van bekende oorzaken:

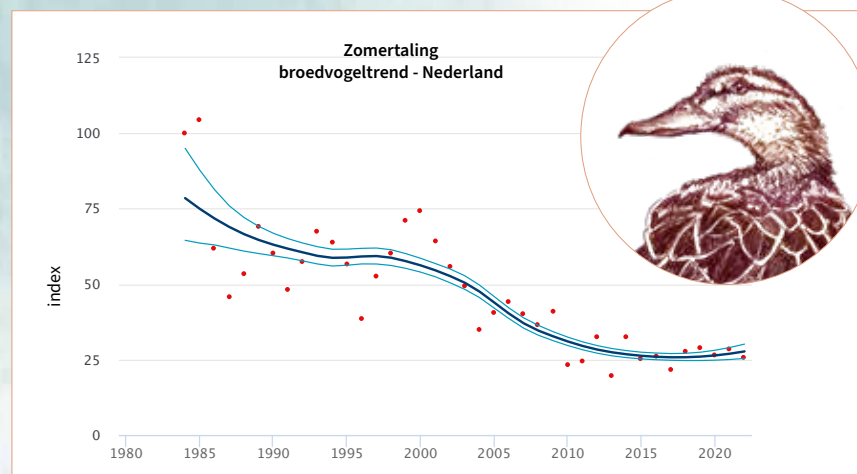
- Intensivering van het boerenbedrijf
- Waterpeildaling
- Zware bemesting
- Frequent maaien
- Intensieve veebezetting

Daarnaast is de Zomertaling de enige eend die voltallig in de natte gebieden

van Midden-Afrika overwintert. Het geregeld uitblijven van regen en de drastisch toegenomen bevolkingsdruk aldaar, leiden tot grotere sterfte onder de overwinteraars. (Sovon 2018).

Overlever

De afgelopen jaren is de daling in Nederland tot stilstand gekomen. De Zomertaling is een echte overlever en is bij de keuze van zijn broedplek zeer flexibel. Hij speelt snel in op factoren als droogte, te veel neerslag of verstoring. Door hun onopvallend gedrag valt het niet mee om een broedpaar op te sporen. De grootste kans op het vinden van een paartje in hun broedgebied is bij de Weerribben in N-W Overijssel, de Biesbosch en de veenweidegebieden van Noord- en Zuid-Holland. In het werkgebied van onze vogelwerkgroep werden ooit broedgevallen van de Zomertaling gesignaleerd bij Oud-Valkeveen, maar dat was nog voor de afsluiting van de Zuiderzee. Andere meldingen kwamen uit Ankeveen, het Laarder Wasmeer en de Eempolders. Tot in de jaren 80 van de vorige eeuw waren er zo'n twintigtal broedgevallen in de Vechtstreek (Jonkers et al 1987).

Grafiek van Sovon gebaseerd op het Meetnet Broedvogels (BMP)

Vrouwje Zomertaling, illustratie inpen | Gerda Baas

Bronnen:

- Jonkers, D.A. et al. 1987. Vogels tussen Vecht en Eem. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum: 158-161.
- Svensson, L. 2016. ANWB Vogelgids van Europa. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.
- Sovon. 2018. Vogelatlas van Nederlands. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.

Zanderij Crailo | Jeannette Tas

Denk mee over de toekomst van de vogels in het Gooi

Wobbe Kijlstra

Genieten en willen blijven genieten van de vogels in het Gooi bindt ons als leden van de Vogelwerkgroep het Gooi. Dit doen we allemaal op onze eigen manier. De Vogelwerkgroep, opgericht in 1967, is nog steeds een buitengewoon actieve vereniging. We zetten ons met diverse werkgroepen in voor de vogels. Ook de cursussen en excursies dragen naast het plezier bij aan kennis en bewustwording. Deze activiteiten kunnen we in principe financieren met de contributiegelden van de leden van de VWG.

In het verleden was het gebruik van pesticiden een belangrijke bedreiging. Nu worden we ook geconfronteerd met een klimaatcrisis die ook direct het leven van de vogels raakt. Als Vogelwerkgroep lossen we deze problematiek niet op. Wel verkeren we in de luxe situatie

dat we dankzij legaten beschikken over geld dat we kunnen inzetten om het Gooi aantrekkelijk te houden voor diverse soorten vogels en om de leefomstandigheden voor de vogels te verbeteren.

In een evaluatie hebben het bestuur en de commissie van het Sluijters Vogelfonds geconstateerd dat het geld dat we nu in het fonds hebben, op de plank blijft liggen. Een gevulde bankrekening helpt de vogels niet. De verleiding is groot te beginnen met het noemen van de vele mogelijkheden waaraan het geld kan worden besteed. Het bestuur en de commissie hebben bewust gekozen voor een bredere vraag. Er is een **Adviesgroep verbetering leefgebied vogels in het Gooi** ingesteld met de opdracht "Verken de mogelijkheden voor de verbetering van het leefgebied van vogels in het Gooi".

Het beschikbare geld biedt immers de kans om daadwerkelijk iets fundamenteels te doen aan de verbetering van het leefgebied van de vogels in het Gooi.

Adviesgroep

Als adviesgroep zijn we vereerd met de vraag van het bestuur om met de leden van de Vogelwerkgroep uit te vinden waarin we willen investeren. Hieronder zullen we in het kort aangeven hoe we de vraag willen oppakken. We beginnen met een rondje voorstellen. De adviesgroep bestaat uit:

- Marjolein Quené
- Wobbe Kijlstra (namens adviescommissie Sluijters Vogelfonds)
- Wouter Rohde (namens Bestuur VWG)

Wij zijn bereikbaar via:
adviesgroep@vwggooi.nl

Wat gaan we doen?

Het is aan ons om een proces op gang te brengen waar alle leden van de VWG aan kunnen deelnemen. Wij geven geen antwoord op de vraag van het bestuur. Wel is het de bedoeling dat wij op verschillende manieren input verzamelen. Input die leidt tot uitkomsten op de vraag waar we als vereniging onze schouders onder willen zetten.

Om het een beetje te kaderen kiezen we als mikpunt 2035, 'waar willen we in 2035 zijn?' De toetsvraag blijft voortdurend 'wat hebben vogels eraan?'

Hoe gaan we het doen?

De enige manier om tot een antwoord te komen waar de vereniging zich in herkent, is door in gesprek te gaan. Dit gaan we doen met de werkgroepen, met het bestuur, met de terreinbeheerders, met andere milieuverenigingen en bovenal met alle leden van de Vogelwerkgroep. Naast bijeenkomsten in de infoschuur denken we

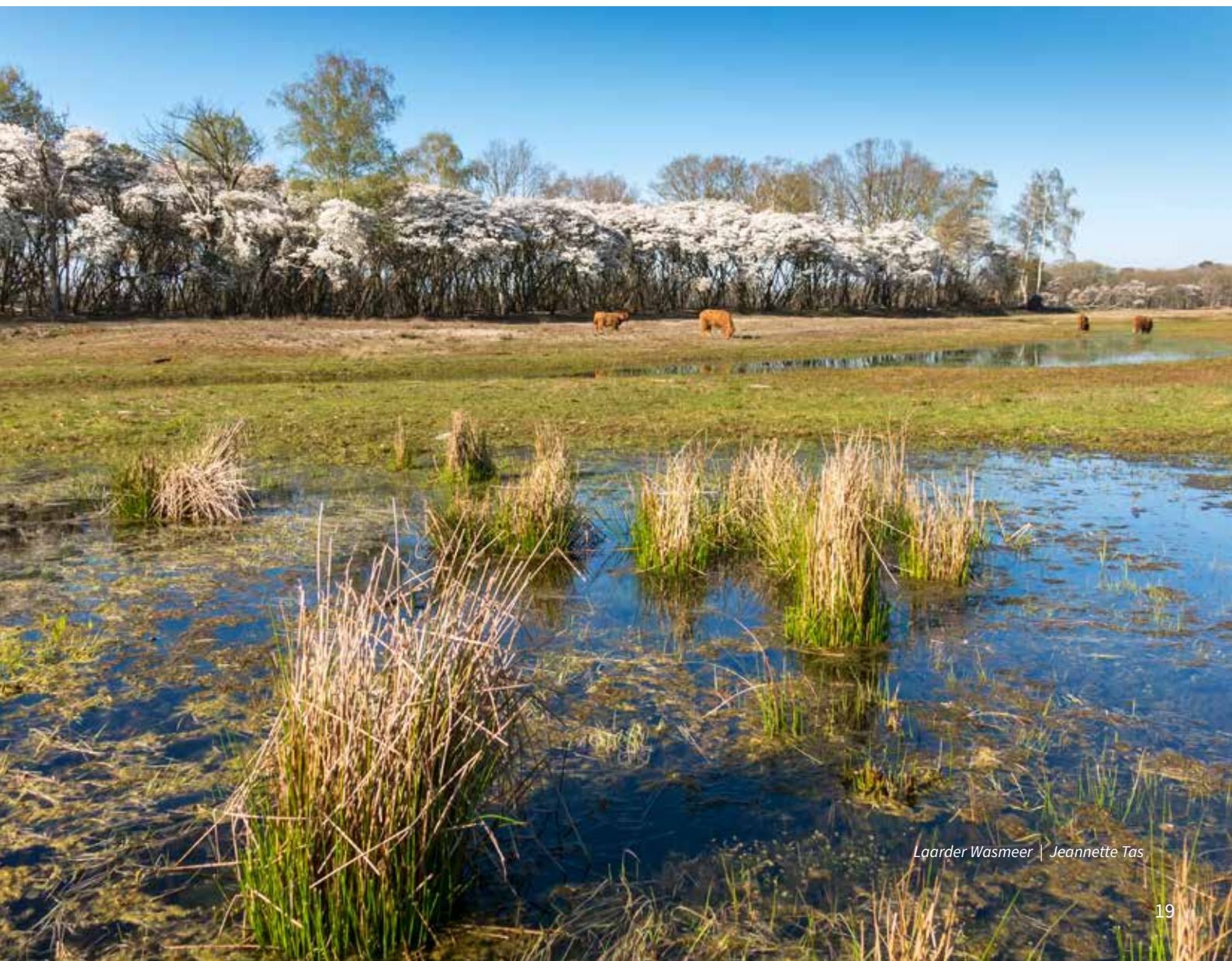
ook aan het houden van (kleine) enquêtes en/of vragen via de website. Op basis van de eerste rondes kunnen we komen tot eerste uitkomsten die de adviesgroep vervolgens weer voor zal gaan leggen. Via de nieuwsbrief (en ALV) houden we iedereen op de hoogte. Zo komen we met elkaar tot een uitkomst waar we een beslissing over kunnen nemen.

Wat en wanneer?

Het opzetten van dit proces is snel gedaan. De uitwerking vraagt tijd. In de ALV van 2024 willen we de eerste uitkomsten delen. Voor die tijd willen we in ieder geval alle werkgroepen hebben gesproken en willen we de eerste input bij de leden ophalen. Dit delen we dan in de themabijeenkomst voorafgaand aan de ALV van 2024. We mikken op de ALV van 2025 om tot een afronding van de opdracht te komen. We hopen dat we dan met de uitkomsten als vogelwerkgroep verder kunnen richting 2035.

Boekesteyn | Jeannette Tas

Laarder Wasmeer | Jeannette Tas

Een Slangenarend in het Vechtplassengebied

Harry de Klein

Misschien moeten de herpetologen (amfibieën- en reptielenliefhebbers) onder ons dit artikel overslaan, want het verblijf van deze mediterrane bezoeker in ons werkgebied zal menige Ringslang het leven hebben gekost.

De arend werd op 16 juli ontdekt door Hans van Oosterhout rond 'De Visserij' bij het Naardermeer. Het bleek te gaan om een tweede kalenderjaar vogel die stevig in de rui was. Al snel daarna hield de arend zich overwegend op in de bosrand van het Naardermeer ter hoogte van de voormalige boerderij De Jong aan het eind van de Melkmeent.

Hij of zij kon soms uren in een favoriete, halfdode boom zitten, waar hij regelmatig gepest werd door de plaatselijke avifauna. Ik heb aanvaringen gezien met twee jonge Bruine Kiekendieven, Boerenzwaluwen, een Buizerd, een Boomvalk en, zij het kortstondig, een volwassen Zearend.

Beetje geluk

Om de vogel aardig in beeld te krijgen moest je wel geduld hebben en een beetje geluk. Als hij of zij ging jagen won de arend meestal snel hoogte en tijdens die klim op thermiek kwam hij of zij soms redelijk dichtbij langsvliegen. Dan waren er aardige opnames te maken.

Op 2 augustus heb ik de vogel voor het laatst gezien maar Carel de Vink vond hem op de 23e van die maand weer terug op zijn oude stek. Blijkbaar beviel de omgeving. Ik heb de arend voor het allerlaatst gezien op 30 augustus. Hij bleef steeds op grote afstand en werd op die dag lastiggevalen door een adulte Zearend.

Fochteloërveen

Een echte zeldzaamheid is deze roofvogel in Nederland niet meer. In het Fochteloërveen zijn er deze zomer zeker vijf en mogelijk zelfs zes gespot. Ook hier in het Gooi was dit geen primeur. Jonkers et al. (1987: 176) meldden tot 1987 slechts vier waarnemingen. Maar de laatste jaren wordt hij vaker in ons werkgebied gezien. Het wachten is nu op het eerste broedgeval in Nederland. Moerasnatuur zit in de lift en de Ringslang doet het goed dus aan eten geen gebrek.

Bron

Jonkers, D.A. et al., 1987. Vogels tussen Vecht en Eem. Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken.

Een overvliegende slangenarend | Harry de Klein

De foto's van Jaap Bikker

Toen ik lang geleden voor het eerst op een ander continent was – Amerika – zag ik op de camping een Musduifje, een kleine duivensoort. Plots realiseerde ik me dat op een ander continent (bijna) alle vogels anders zijn dan thuis. Dezelfde dag kocht ik nog een vogelgids van de VS. Later kwam ik voor mijn werk in veel landen, met ook veel vogelen als gevolg. Nu ga ik een paar keer per jaar op vogelreis. Vaak in de tropen, want daar zitten de meeste vogelsoorten.

Roodkopbaardvogel, man, Ecuador, april 2022 | Jaap Bikker

Groene dwergijsvogel, Colombia, november 2022 | Jaap Bikker

Zwartmaskerbergtoekan, Colombia, november 2023 | Jaap Bikker

Kraagparadijsvogel, man, West-Papoea, juli 2023 | Jaap Bikker

Sperweruil, Noord-Noorwegen, april 2023 | Jaap Bikker

Haakbek, man, Noord-Finland, maart 2023 | Jaap Bikker

Wilson's paradijsvogel, man, West-Papoea, juli 2023 | Jaap Bikker

Maskertrogon, man, Ecuador, april 2022 | Jaap Bikker

De Vos, D. (2023).
Canon van de Nederlandse
Natuur. KNNV Uitgeverij, Zeist.
240 bladzijden. Hardcover.
ISBN 978 90 5011 9337
Prijs: € 32,95

Canon van de Nederlandse Natuur

Dick de Vos

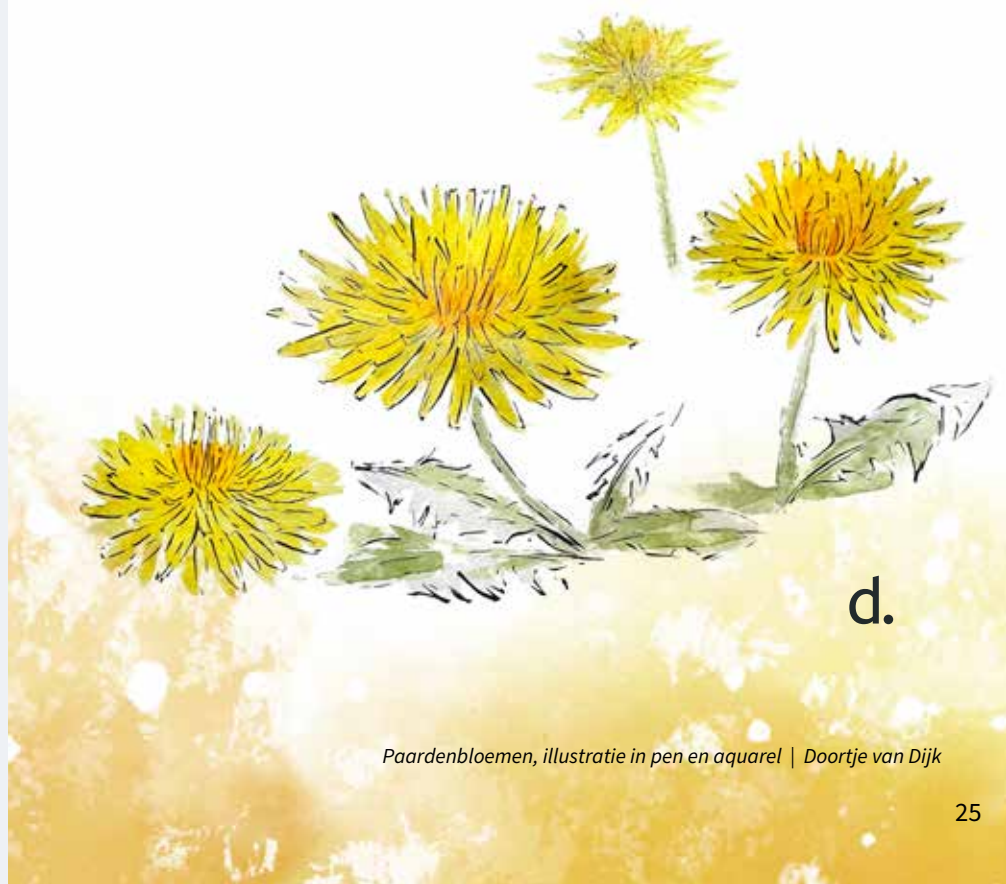
besproken door **Dick A. Jonkers**

In deze uitgave wordt de lezer wegwijs gemaakt met informatie over vijftig min of meer kenmerkende soorten planten en dieren. De bij velen bekende paardenbloem, die wordt aangemerkt als het stiefkindje van de Nederlandse flora, is bijvoorbeeld opgenomen. Van de dieren zijn het onder andere zes vogelsoorten met daarbij de bekende massaal aanwezige Merel.

Behalve voor natuur is er ook overal aandacht voor de bodem, het landschap, het water en het weer. Er wordt ingegaan op geur, kleur en geluid en wat dit alles bijdraagt aan het natuurgebeuren. De verscheidenheid aan weetjes is zeer groot en indrukwekkend. Wat te denken bij het onderwerp de geur van regen, of de invloed van regenwormen op de bodemstructuur. Men wordt deelgenoot gemaakt van het ontstaan van soorten, eigenschappen, gedrag, verspreiding en andere fenomenen, zoals het opduiken of verdwijnen van organismen.

Ook de teloorgang van de grote stille heide komt aan bod, evenals het ontstaan van 'grasfalt' en het negatieve effect daarvan op de weidevogels, waar een groot deel de agrarische sector voor verantwoordelijk is. Myxomatose als konijnenvirus en korstmossen als indicator van luchtverontreiniging zijn andere items. Op een aantal plekken zijn de relaties met de economie te vinden. De mens wikt, maar de natuur beschikt. Het totaal is een bundeling van feiten, die blijven boeien. Samen met de kleurrijke illustraties is het boek een aantrekkelijk geheel.

Dick de Vos is redacteur bij de website Vogelskijken.nl en auteur van de boeken *Wat zingt daar* en *de Veldgids Vogelzang*. Ook schreef hij het *Vogeldoboek*, *Ode aan de Nachtegaal* en *de Veldgids Vogel trek* (met Sam Gobin).

d.

Resultaten van broedvogelinventarisaties in binnen- en buitendijkse terreinen van Natuurmonumenten bij de Eem in 2023

Marc van Houten

Uitgave Vogelwerkgroep Het Gooi e.o., uitgave 315

Resultaten van broedvogelinventarisaties in binnen- en buitendijkse terreinen van Natuurmonumenten bij de Eem in 2023

Marc van Houten

besproken door **Paul Keuning**

Dit rapport beschrijft de broedvogelinventarisaties in de binnen- en buitendijkse terreinen van Natuurmonumenten bij de Eem. Het betreft vijf gebieden die langs de Eem liggen de gebieden liggen ten zuiden van Eemdijk. Het eerste gebied, De Helling, ligt gezien vanaf het pontje naar Eemdijk 350 meter stroomopwaarts rechts van de Eem en eindigt het bij het gemaal. Op die 13 hectare broedden 69 paren vogels. De weidevogels participeerden met Scholekster (2), Kievit (9), Grutto (10) en Tureluur (5). Verder waren er maar liefst 16 paren van de Kluut. Een domper op deze vogelrijkdom was de totale predatie halverwege het broedseizoen, waardoor hieruit geen nakomelingen zijn voortgekomen.

Volg je het pad vanaf het gemaal, nog steeds langs de rechteroever van de Eem, dan heet die smalle strook Uiterdijken. “Net als vorig jaar ook hier stevige predatie onder de weidevogels”, lees ik in het rapport. Van de Grutto bijvoorbeeld met 22 broedsels, hadden slechts drie een positief broedresultaat.

Linkeroever

Meteen onder Eemdijk op de linkeroever, als je richting Eembrugge tegen de stroom in fietst, ligt de Zwarte Noord. Op 13 hectare vonden veertien verschillende vogelsoorten een plek om te broeden. Maar liefst 78 territoria telde de auteur hier. Het hoogst scoorde de Kievit, gevolgd door de Grutto en de Tureluur. Leuk dat ook de Bontbekplevier zich hier als broedvogel meldde.

Bruggematen ligt noord van Eembrugge. Met 8,5 hectare werkelijk een mini-gebied, maar toch waren hier 46 territoria. Van de Rode Lijst-soorten had de Grutto één en de Tureluur twee broedsels.

Tenslotte had Wolkenberg tegenover de Bestevaer in Baarn 53 territoria. Gelet op de weidevogels telden de Kievit, de Grutto en de Tureluur respectievelijk vijf, een en twee nesten. Bijzonder dat een Waterral hier dicht bij het nest van een Bruine Kiekendievenpaar een nestje bouwde.

Aanbevelingen

Om deze waardevolle gebieden open te houden is consequent kort houden van pitriet, riet en wilgen noodzakelijk. Verder zal met wildcamera's moeten worden vastgesteld welke rover deze gebieden 's nachts een vraatzuchtig bezoek brengt. Dan kunnen er passende maatregelen genomen worden.

Marc van Houten bracht dit verslag van de broedresultaten van de terreinen die door Natuurmonumenten beheerd worden voor de vijftiengste keer uit. Een groot compliment voor de volharding en toewijding van deze vogelbeschermer pur sang.

Buitendijkse terreinen Eempolder

Resultatenverslag 2023, Weidevogelbeschermingsgroep Westelijk Eemgebied,

Loenen, G.-J. van, G. Bieshaar, oktober 2023

Uitgave Vogelwerkgroep Het Gooi e.o., uitgave 322

Hebt u affiniteit met weidevogels?

Om het natuurlijk verloop onder de vrijwilligers op te vangen, is het zeker wenselijk om u aan te melden: g.bieshaar1@kpnplanet.nl

Resultatenverslag 2023 van Weidevogelbeschermingsgroep Westelijk Eemgebied

G. Bieshaar en G.J. van Loenen

besproken door **Paul Keuning**

De gezamenlijke inspanning van de betrokken boeren van het Collectief Eemland en de bijna 50 vrijwilligers hebben tegen de wispelturige weersverwachting in, van 2023 toch een redelijk succesvol jaar gemaakt. De aanblik van de Eempolders nu is radicaal anders dan twintig jaar geleden. Kale, strak gemaaide, droge weiden zijn omgetoverd in sappige plasdras-landen, begroeid met kruidenrijk grasland. Dat er ondanks de koude, kletsnatte voorjaarsmaanden maart en april toch over een redelijk broedseizoen kan worden gesproken is bijzonder. De 104 weilanden met greppel-plasdras, of gewoon plasdras, wel met een 'droge dooradering' in het Eemland, zijn een voortvloeiende van het 'Aanvalsplan Grutto'. Officieel is het nog niet in werking getreden, maar er worden wel diverse beschermingsmaatregelen financieel ondersteund. De deelnemende boeren krijgen een hogere melkopbrengst wanneer ze meewerken aan de uitvoering van dit plan.

Hard nodig

Onze nationale vogel, de Grutto, is in de periode 2000 tot 2020 in aantal gehalveerd; van 60 duizend naar 30 duizend. En dan te bedenken dat wereldwijd meer dan de helft van de Grutto's aangewezen is op onze sappige weilanden! Het Collectief Eemland, afgekort tot CE, heeft onder de geduldige maar bezielende leiding

van Gert Bieshaar en Gert-Jan van Loenen een goede samenwerking met de boeren opgebouwd. Daarmee kreeg de weidevogel-bescherming handen en voeten middels de volgende maatregelen:

- Na effectieve bejaging van de vos in eerdere jaren, helpen nu beschermingsrasters met schrikdraad de predatie tegen te gaan
- Verwijdering van boomopslag vermindert predatie door roofvogels en kraaiachtigen
- De sterke uitbreiding van plasdras-situatiesen kruidenrijk grasland zorgen voor voldoende voedsel in de vorm van bodemdieren en insecten.
- Uitgesteld maaien
- Nestbescherming; de pullen/eieren werden voor het maaien tijdelijk in dozen verwijderd

Resultaten 2023

Dankzij goede samenwerking van 48 vrijwilligers met de boeren in het CE zijn ondanks de moeilijke weersomstandigheden in 2023 de aantallen broedparen niet drastisch gedaald. Ten opzichte van 2022 zijn de Kieviten nauwelijks achteruit gegaan. De Grutto daalde van 123 territoria naar 101. De Tureluur kelderde wel van 122 naar 75 territoria. De Tureluur-broedparen zochten vooral de plasdras-gebieden op. De Scholekster bleef vrijwel constant op 48 broedparen.

IJslandse grutto's in de Eempolder, 7 april 2016 | Jaap Bikker

Van koeien en reigers

Sytze Poelstra

Koe en Koereiger in de Eempolder, 29 oktober 2023 | Joke van Velsen

Dinsdag, 26 september 2023, op stap in de polder Oostermeent/De Kampen. Het is er stil, weidevogels zijn vrijwel afwezig. Wel laten twee Grote Zilverreigers, een enkele Buizerd en twee Torenavalken zich zien. Op het verharde pad naar het gemaaltje aan het Eemmeer toch een geluksmomentje: daar scharrelen vier Tapuiten rond, driftig pikkend naar iets eetbaars tussen de klinkertjes en soms wegduikend in de vegetatie langs het pad. Geboeid blijf ik ze een tijdlang observeren. Tussendoor nog even het geluid van een Cetti's zanger vanuit de rietrand. Op de weg terug raak ik in gesprek met een mede-vogelaarster, zij maakt mij attent

op de aanwezigheid van een achttal Koereigers in het Eempoldergebied. "Neem het fietspad dat van de kop van de Meentweg de polder in loopt en dan links kijken, daar bij een groepje koeien!" luidt de boodschap.

Niets bijzonders

Dat laat je als vogelaar natuurlijk niet lopen. Dus... fietspad af... aan het eind links, inderdaad wat los lopend vee... verder niets bijzonders. Dan maar even rechtsaf verder kijken. Ja, ook daar een groepje koeien en... een aantal kleine witte reigers. Vrij korte gele snavels, ietwat gedrongen bouw, scharrelend tussen het

vee, onmiskenbaar Koereigers. Enkele exemplaren houden zich op aan de rand van een sloot. Maar hoeveel zijn er? Het is moeilijk tellen met die grote koeienlijven ervoor.

Na enige tijd opnieuw tellen (met wisselend resultaat), vliegt het groepje reigers op en verplaatst zich naar een aantal koeien elders. In mooi al wat laag zonlicht vanuit precies de goede hoek levert dat een sprookjesachtig schouwspel op. Nu is het goed mogelijk om ze te tellen. Het zijn er negen!

Koereigers, 29 oktober 2023 | Joke van Velsen

Hoeveel Koereigers?

Piet Spoorenberg

*Ook bij het verzamelpunt is al een en ander te zien
29 oktober 2023 | Joke van Velsen*

De regenton zit overvol en afgelopen nacht is er weer een hoop meer regen luidruchtig naar beneden gekomen. Maar, zoals voorspeld door buienradar, deze ochtend begint stralend. De zomertijd, hebben we vannacht weer afscheid van genomen. Alles wijst erop dat we een heerlijke fietstocht door de Eempolders gaan maken.

Het is zondag 29 oktober en om 09.30 uur verzamelen we met bijna 20 deelnemers bij het Toeristisch Overstappunt de Theetuin van Eemnes. Sommigen hebben de fietsen mee op de auto, anderen komen van huis uit gefietst. Iedereen heeft er zin in.

Na een korte toelichting op het 'programma' gaan we in een langzaam rijdende stoet op pad. Zodra we in het open veld komen, voelen we dat andere element, de wind uit het zuiden, met windkracht 4 tegen ons aan beuken.

Genieten

Zien we overal en veel vogels? Nee, maar we genieten van Kieviten en Goudplevieren. In de voormalige eendenkooi zien we – met tegenlicht – Wilde Eenden, Slobeend, Smienten en Wintertalingen (halve eendjes). Op groepjes Grauwe, Kol- en Brandganzen kunnen we het onderscheid oefenen. Dat

doen we ook bij gemengde groepen Kok- en Stormmeeuwen.

In de verte komt een groepje Wulpen op doortrek voorbij. En natuurlijk Buizerds en Torenvalken, op zoek naar hapklare muizen. Reigers zijn er ook volop: Blauwe en Grote Zilvers en Koereigers en niet zo'n beetje ook.

Op enig moment tellen we maar liefst 28 Koereigers. Zijn we getuige van een nieuw normaal?

Met de wind in de rug komen we om 12.30 uur weer terug bij de theetuin. We stellen vast dat het weer een heerlijke excursie was. In de avond duwt de wind weer volop regen tegen de ramen.

Koeien omringd door Koereigers, Eempolder | Joke van Velsen

Compilatie (van boven naar beneden):
Zeearend boven het Gooimeer, 15 november 2023 | Marcel Pomp
Knobbelzwanen in vlucht boven de Eempolder, 7 oktober 2023 | Jaap Kamp
Prachtig weer en uiteindelijk genoeg te zien, Eempolder, 7 oktober 2023 | Koos Koopmans

Excursie Eempolder en het ‘Zwanenmeer’

Koos Koopmans

Op zaterdag 7 oktober gingen we met een grote groep geïnteresseerden naar de Eempolder. GerJan en Gert gaven een inleiding over het werk van het Collectief Eemland voor het natuurlijk beheer van het gebied door een goede samenwerking tussen boeren en natuurbeschermers. En we vertelden wat over de geologische geschiedenis van het droogdal na de ijstijd en de menselijke inspanningen vanaf de middeleeuwen om het gebied te bewerken ondanks de voortdurende bedreiging van de Zuiderzee. Die moest door een minuscule dijk tegengehouden worden. Dat lukte niet altijd en daarvan getuigen nog de poelen (de waaïen) achter de dijk.

Het was prachtig weer, wel met redelijk veel wind, en we fietsten naar de zomerdijk van de Eem. Ondanks het mooie weer bleken er in de polder uitgerekend vandaag niet veel vogels te zitten. Zelfs de hazen hadden het hazenpad gekozen. (Je zag ook duidelijk de hazenpaden dwars over weides en sloten.)

Als excursieleider word ik dan altijd een beetje zenuwachtig, want vogelaars zijn niet uit hun bed gekomen om alleen een rondje te fietsen door de polder zónder vogels. Alleen hier en daar zag je in de verte zo'n witte schuine streep waar een Grote Zilverreiger stond, een vogel die in aantal de Blauwe Reiger langzamerhand overklast.

Randmeren

Maar ik wist wel, als er in de polder even niks te zien is dan zullen we zeker genoeg vogels op de randmeren ontdekken. En dat was natuurlijk ook weer zo. Twee weken geleden waren het voornamelijk jonge Kuifeenden. Nu waren er vooral veel Meerkoeten, Krakeenden, een paar Brilduikers, een aantal Smienten in overgangskleed, veel Futen met grote puberjongen en... waanzinnig veel Knobbelzwanen. Echt honderden! Een prachtig gezicht, Zwanen tot aan de horizon. Het Zwanenmeer in de polder. En ook nog traditiegetrouw voor die plek: één Zwarte Zwaan met zijn rode snavel. Natuurlijk had ik met enige bravoure iedereen Zeearenden beloofd; als je de telescoop op het eiland de Dode Hond richt en je weet ongeveer waar de enorme

vogels zitten dan vind je ze meestal wel. En ja hoor: er zaten er twee in een dode boom. Even later gingen ze ook vliegen. Je zag duidelijk de gigantische spanwijdte en hun witte staart. Ook kon je goed de lange nek met de vervaarlijke snavel zien. Helaas kwamen ze niet onze kant op maar vlogen ze de Flevopolder in.

Raven

Teruglopend naar de fietsen zagen we twee Raven, waarvan er een aan een dood schaap zat te pulken. Dat schaap zal wel een blauwtong slachtoffer zijn geweest. Daarna fietsten we door de polder richting de sluis om onze meegenomen thee en broodjes te gaan nuttigen en langzaam zagen we gelukkig weer genoeg andere vogels. Een aantal groepen Kieviten (helaas geen Goudplevieren) en Spreeuwen, Holenduiven en Houtduiven, Kokmeeuwen, Stormmeeuwen en één eenzame Kleine Mantelmeeuw. Een Tapuit – een vrouwtje – liet zich goed bewonderen op een hekje en we zagen

Zwarte Zwaan op het Gooimeer
17 oktober 2023 | Jaap Kamp

ook een paar Witte Kwikstaarten en Kneuen. Toch ook wel redelijk veel Grauwe Ganzen en ook die enorme en lawaaierige Canadese Ganzen waren er natuurlijk. Hier en daar een paar Slobeenden, Smienten, Krakeenden en Wilde Eenden.

Er waren veel Torenvalken in de lucht, een aantal Buizerds vliegend en op molshopen gezeten, en een Blauwe Kiekendief vrouw met witte stuit joeg laag over de plasdras-percelen. Dat bracht het aantal roofvogelsoorten op vier. Ik hoopte nog op de Eemnesser Slechtvalk, maar nee, die kwam niet.

Vlak voordat we op de Wakkerendijk aankwamen zagen we tussen een grote groep Nijlganzen (met jongen... altijd met jongen...) een Casarca. Die zie ik wel vaker daar in de randmeren maar deze bijzonder gekleurde eend? of gans? maakte ons tochtje af.

Het echte seizoen van de wintergasten moet nog komen maar met deze dag namen we een voorschotje daarop.

Zwarte Zwaan op het Gooimeer, 15 november | Marcel Pomp

Een Kerkuil in een vrijhangende nestkast

Harry de Klein

Samen met vogelmaatje Marcel Vos heb ik in oktober vorig jaar in een dikke eik pal achter mijn huis een uilenkast opgehangen. Al vrij snel werd de kast bewoond door Holenduiven.

Zagende geluiden

Deze zomer bleef het stil rondom de kast, maar ik hoorde er in de avond soms wel wat zagende geluiden. Aanvankelijk kon ik die geluiden niet plaatsen totdat ik eind augustus in de schemering een uilenkop in het vlieggat zag verschijnen. Die kop behoorde niet toe aan een Bosuil, wat ik zou verwachten, maar aan een Kerkuil. Toen viel ook het kwartje ten aanzien van de zagende geluiden.

Mooi dacht ik, de kast is nu al bezet door een Kerkuil. Helemaal fout want enkele dagen later zag ik in de diepe schemering wederom een Kerkuil in het gat, die kort daarna de kast verliet. Meteen daarop verscheen er weer een uilenkop die eveneens de kast verliet. Dat herhaalde zich nog tweemaal en in het beetje licht dat er nog was zag ik dus vier jonge Kerkuilen onhandig door de takken van de dikke eik klauteren.

Ik kon mijn geluk niet op. Een broedgeval van Kerkuilen in een vrijhangende kast, dus niet inpandig, lijkt me redelijk uniek. En het leuke is dat ik dat allemaal vanuit mijn luie stoel kan bekijken. Ik hoef er mijn huis niet voor uit. Op het moment van schrijven is het in de late schemering nog steeds gezellig druk in de boom maar als dit artikel verschijnt zullen de jonkies al wel hun eigen weg zijn gegaan.

Kerkuil in nestkast | Harry de Klein

Bosuil in nestkast | Jan van der Geld

Kieviten op paaltjes, Dammerkade, 15-11-2023 | Pieter Halbertsma

Kieviten in Ankeveen

Arda van der Lee

In het voorjaar buitelt er hooguit een enkel paartje Kievit boven het plasdrasgebied in Ankeveen, het stuk tussen Stichtse Kade en Hollands End. Op zich lijkt het een aantrekkelijk gebied met vochtige bodem en veel kruidenrijk gras, maar is er geen broedsucces. Komt dat doordat de Vos hier ook huist?

Hoe anders is het er in het najaar en de winter. Wandelend over de Dammerkade, tussen de plassen door, hoor je al van ver “kie-wiet, kie-wiet”. Een geluid dat je in deze tijd van het jaar niet echt verwacht, zeker niet komend vanaf de plas. Pak je

de verrekijker erbij, dan zie je tientallen Kieviten op de rijen paaltjes midden in het water zitten. Paaltjes, achtergebleven nadat de legakkers door wind en golven zijn weggeslagen. Die paaltjes zijn bij veel vogels in trek, maar dan vooral bij vogels die je daar ook verwacht. Diverse soorten meeuwen, eenden en aalscholvers. Maar Kieviten?

Wat beweegt hen om daar met zulke aantallen jaar na jaar in het najaar neer te strijken? Veilig voor hongerige vossen? Dat lijkt een plausibele verklaring, maar zeker weet ik dat niet.

Wat de reden ook is, bijna dagelijks kan je daar genieten van hun roep. Tijdens de watervogeltelling afgelopen oktober noteerden we er zelfs 175. Een extra reden om ook de komende maanden eens een ‘rondje Ankeveen’ te lopen. Richt dan de kijker ook even op de honderden Slobeenden of speur naar een paartje Brilduiker of Grote Zaagbek.

Grote Zaagbekken in Ankeveen, 16-12-2023 | Pieter Halbertsma

Wat was interessant in de vogelbladen?

Samengevat door Paul Keuning

Geïnteresseerd door een samenvatting en wil je het hele artikel lezen?
Neem contact op met Paul Keuning: pw.keuning@xs4all.nl
Geen probleem om het tijdschrift of het digitale artikel naar je toe te sturen.

Vogels jrg. 43(4)

Het huisorgaan van Vogelbescherming Nederland plaatst me altijd voor een dilemma. Moet ik al die twintig smakelijk opgediende vogelartikelen bespreken? Driekwart van de vogelaars heeft dit blad zelf in huis! Nee, ik ga dat niet doen. Neem het gewoon in een verloren half uurtje op schoot, bekijk de oogstrelende vogelportretten, bepaal zelf wat je aanspreekt en trek daarna nog meer geïnspireerd de natuur in.

Sovon nieuws jrg. 36(3)

Uit de inhoudsopgave:

- Visdief en Noordse Stern op eiland de Stern
- Sperwergrasmus, goed zoeken langs de kust
- Vogels tellen in de Sahel
- Bescherming Scholekster
- Maakt vogels tellen met de Audiomoth vogeltellers overbodig?

De Kruisbek jrg. 66(4)

Dit is het orgaan van de Vogelwacht Utrecht. In 'Gierzwaluwen in Zeist' wordt beschreven hoe de afdeling Zeist dankzij langjarige nestkartering van Gierzwaluwen een goed beeld heeft van hun aanwezigheid. Met deze inventarisatie en een gemeentelijk soortmanagementplan, SMP, kan nu vervangende nestgelegenheid worden afgedwongen bij verduurzaming van de woningen met o.a. zonnepanelen. Toon Vernooij bespreekt de Spreeuw met interessante wetenswaardigheden. De huisspreeuw van Mozart had zelfs een fragment van een van zijn pianoconcerten op het repertoire.

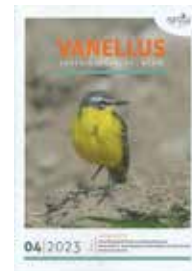
Hayo Nijenhuis stelt het gebruik van auto's bij vogelexcursies ter discussie. Hoe valt dit te rijmen met duurzaamheid? In je eigen omgeving zijn genoeg vogelrijke plekken te vinden die met de fiets goed bereikbaar zijn.

Vanellus jrg. 75(4), 2023

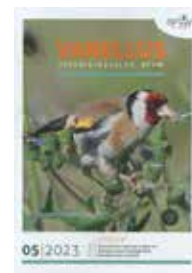
In dit orgaan van de Bond Friese Vogelwachten staat 'Boerenland vogelboer', een mooie reportage over boer Minne Holtrop, die het houden van 300 koeien op 170ha combineert met het beschermen van Grutto's. In plaats van beregenen past hij bevoeien toe. Plasdras leidt tot succesvol vogelbeheer. Wybren Bruinsma deelt zijn drone-ervaringen bij weidevogelbeheer.

Zelfs een verstopt reekalf kwam hij met de drone op het spoor.

Vanellus jrg. 75(5), 2023

Vogelwacht Tjalleberd/De Streek is even ten noorden van Heereveen actief. Eén gebied is afgerasterd om de vos tegen te houden. De ervaringen van de afgelopen 3 jaar zijn positief. De actie 'trots op de weidevogels', *Grutsk op ús Greidefûgels*, slaat goed aan. 844 boeren doen er op de een of andere manier aan mee en dat is 38% van alle melkveehouders en akkerbouwers in Friesland.

De Tringiaan jrg. 46(2)

Blad van de Vogelwerkgroep Tringa, Schagen e.o. Trektellen langs de kust, hoe determineer je een groep vogels op een paar honderd meter afstand? Tom Dekker schrijft in dit nummer een reportage en kijkt mee over de schouder van Wim Splunder, zeetrekter bij Petten. De ver weg vliegende soorten worden bepaald op kleur en vliegpatroon. Ook de trektellers zien verschuivingen in tijd die samenhangen met het klimaat. Robbert Schouw zet voor de nachttellingen bij de Afsluitdijk gewoon zijn voor drie tientjes zelf samengestelde parabolmicrofoon urenlang aan.

Achteraf filtert hij met een speciaal programma hieruit de vogelgeluiden. Opvallend hoeveel Roerdompen en Bonte Strandlopers er langsvliegen.

Limosa jrg. 96(3), 2023

Dit is het tijdschrift van de Nederlandse Ornithologische Unie en Sovon. Jan van der Winden et al. schreven 'Dieetbepaling van op de Marker Wadden broedende Dwergsterns'. Met DNA-metabarcodering zijn de poepjes van jonge Dwergsterns onderzocht op wat ze eten. Conclusie: het dieet bestaat voornamelijk uit visjes, ongewervelden en verder insecten en spinnen. Dit was uit de literatuur al bekend, maar de bepaling met deze DNA-codering was nauwkeuriger dan voorheen. K. Koopman en R. Oosterhuis stelden vast dat de rui vooral plaatsvindt tussen half augustus en eind september. P. Spierenburg en J. Altenburg stellen in het 'Privéleven van de Boerenzwaluw' twee vragen: a) Welk deel van de teruggekeerde adulte vogels gaat tot broeden over? en b) Hoeveel daarvan hebben een tweede legsel? Het bleek dat het overgrote deel gaat broeden en het merendeel broedt tweemaal.

De Levende Natuur jrg. 124(5)

Dit blad bevat informatie over onderzoek, beheer en beleving van de natuur in Nederland en België. Jan van der Winden, I. Niemeijer et al. tonen in hun artikel 'Hoge, droge, kale bodems met zoutlaagje, goed voor pioniervogels' aan dat maaien vechten tegen de bierkaai is (zie de eilandjes bij de Huizerpier). In de winter met zout bestrooien remt de vegetatiegroei effectief.

De Gierzwaluw jrg. 61(2) juli 2023

Dit nummer van de Vogelwerkgroep Amsterdam is een speciale uitgave, helemaal gewijd aan vogelbescherming. Tycho Fokkema, eindredacteur van de Gierzwaluw, refereert aan De Rode Lijster, het recente boek van Fred Wouters, waarin hij aantoont dat de marges van natuurbeschermingsorganisaties heel smal zijn. Natuurlijk, volgens Europese richtlijnen is de natuur op vele manieren beschermd. Maar zeker in een dichtbevolkt land als het onze zijn er altijd strijdige belangen, waardoor de natuur vaak een stapje terug moet doen. Geen reden om bij de pakken neer te gaan zitten. Als de broedende Zeearenden bij de Vijfhoek gevaar lopen door verstoring van surfers en jetski's, wapper dan niet met de Europese regels, maar stap met een paar bezorgde leden van jouw vogelwerkgroep af op de wethouder. Uit je zorgen en kijk met hem/haar wat hieraan te doen is. Opvallend is dat de Vijfhoek en de Baai van Ballast, net als voor de vogelwerkgroepen van Amsterdam en die van het Gooi, ook bestuurlijk braakliggend terrein is. Hoort het bij Diemen, Amsterdam, Muiden of Weesp? Er volgde een nuttig gesprek met de wethouder van Weesp, waarbij ook de ontwikkeling van de Diemer Zeedijk tot boulevard met recreatiestranden en bijbehorende horeca ter sprake kwam. Het pleidooi voor rust voor de vogels kwam goed over. De waterpolitie hield in het vervolg de Zeearenden en de recreatie in de gaten. Zo staat deze Beschermingsspecial vol met voorbeelden van opkomen voor kwetsbare vogels. Ook wordt ingegaan op gebiedsbescherming. Wetlandwachten als Piet Spoorenberg geven Vogelbescherming ogen en oren om het Nederlands Netwerk van Natuurgebieden (NNN) op plaatselijk niveau inhoud te geven.

De Gierzwaluw jrg. 61(3) oktober 2023

In dit nummer van de Vogelwerkgroep Amsterdam het laatste nieuws over de

jonge Zeearenden: één heeft het niet gered, de ander is gezond uitgevlogen en zal nog wel enige tijd in de buurt blijven. Tycho Fokkema maakt zich sterk om de Lutkemeerpolder, een paar hectare groot achter de begraafplaats Westgaarde, te behouden voor de vogels. Het bestemmingsplan heeft dit ingeklemde stukje natuur toebedeeld aan bedrijvigheid, dus nog meer supergrote distributiecentra.

De Domphoorn jrg. 57(3)

Dit is het tijdschrift van Natuur- en Vogelwacht De Vijfherenlanden. Engbert en Gina van Oort hebben als vrijwilliger van STORK dit jaar 6 jonge Ooievaars geringd in en rond Schoonrewoerd. Het bestuur is duidelijk in mineur door het wegvallen van twee hoekstenen van de Vogelwacht: Thijmen den Besten en Peter Verschoor. Er worden plannen gesmeed voor een effectievere communicatie.

De Grauwe Gans jrg. 39(2)

In dit tijdschrift van de Vogel- en Natuurwacht Flevoland maakt Aat Harms duidelijk dat slaaptrek wat anders is dan een hartig hapje bij je avondborrel. Als de zon onder gaat, zoeken veel vogelsoorten elkaar op, want je bent veiliger tegenover predatoren. De auteur telt de ganzensoorten voor Sovon. K. Mauer beschrijft in 'De Sperwer een echte tuinsoort', de Sperwer als eentje van de verrassingsaanval. M. Babeliowsky gaat in 'Vogeltrek, een raadselachtige topprestatie' dieper in op het fenomeen vogeltrek. Waarom de vogels trekken, daar is geen eensluitend antwoord op te geven.

50 jaar vogels tellen in de Eempolder

**50 JAAR
TELLEN**

1.306 TELDAGEN

222 SOORTEN

8.603.427 VOGELS

Ruud Overdijk

Tijdens opnamen Vroege Vogels (v.l.n.r.): Jan Mooij, Jutta Gruber, Henny Radstaak, Adrie Vermeule, Nico Klippel | Joke van Velsen

Zaterdag 18 november was er in de Infoschuur een feestelijke bijeenkomst omdat leden van de vogelwerkgroep al 50 jaar vogels tellen in de Eempolder. Op de bijeenkomst werd het eerste exemplaar van het rapport 'De vogels in de westelijke Eemponders 2015 – 2020' aangeboden. Jan Mooij, auteur van het rapport, gaf een toelichting en Hugo Wieleman van Sovon benadrukte het belang van dergelijke tellingen.

De Eempoldertellingen zijn begonnen in 1973 op verzoek van de Werkgroep Ontwikkeling Eemland. Er waren plannen voor een ruilverkaveling en men wilde inzicht krijgen in de invloed daarvan op de weidevogelstand. Met regelmatige tellingen kon men eventuele veranderingen volgen. Met dat tellen is de subgroep Eempoldertellingen niet meer gestopt.

Het nu gepubliceerde rapport is het zevende van een reeks die samen de resultaten van 50 jaar tellen weergeven. Han Westendorp, coördinator van de tellingen en voorzitter van de bijeenkomst, reikte het eerste exemplaar uit aan Nico Klippel. Nico telt al 45 jaar in de Eempolder en werkte ook mee aan het allereerste rapport. Overigens was ook nummer twee van de teljarenranglijst aanwezig: Femmy Landman die dit werk al 40 jaar doet.

Wetenswaardigheden

Alle gegevens en cijfers van 50 jaar tellen zijn natuurlijk in het rapport te vinden,

maar Jan Mooij presenteerde een aantal interessante wetenswaardigheden. Zo is er in die 50 jaar op 1.306 dagen geteld, zijn er 222 soorten geregistreerd en maar liefst 8.603.427 vogels geteld. Opvallend is dat het aantal vogels tot 1995 redelijk constant lijkt, maar daarna begint een stijging die in 2014 uitmondt in vier maal zoveel vogels als in 1973. Die enorme toename komt voor het grootste deel op het conto van ganzen en zwanen.

Een nog spectaculairdere stijging zien we als we het aantal vogels per soort vermenigvuldigen met hun gemiddelde gewicht. In de loop van de vijf decennia is het totale gewicht van de vogels twintig maal groter geworden. De boeren hebben hun best gedaan de opbrengst van het grasland te verhogen en daar hebben de grasetende zwanen en ganzen van geprofiteerd.

Omdat de ganzen in de zomer hetzelfde gras willen eten als de koeien, is er veel te doen geweest over de toename van de ganzen in de Eempolder. De laatste

jaren lijken hun aantallen niet echt meer te stijgen. Het gemiddelde aantal Brandganzen is ten opzichte van de vorige periode duidelijk gestegen, maar het aantal Grauwe Ganzen en Kolganzen daalde. Bij de Nijlgans en de Canadese Gans was zelfs sprake van een sterke daling.

Zeldzaam

Met 50 jaar tellen in de Eempolder is een enorme verzameling gegevens vastgelegd. De vereniging Sovon, die landelijk de vogelstand monitort en de resultaten daarvan analyseert en onderzoekt, is daar vanzelfsprekend erg in geïnteresseerd. 'Een reeks van 50 jaar waarnemingen is heel zeldzaam', vertelde Hugo Wieleman, medewerker Vrijwilligers en Communicatie bij Sovon. 'Ik wil jullie graag feliciteren met deze mijlpaal.'

Sovon heeft bijna 5.000 leden en bijna 10.000 vrijwillige vogeltellers. De grote kracht van de organisatie is dat er op een gestandaardiseerde manier wordt

Hugo Wieleman van Sovon

Taart voor (zie boven) genodigden reünie (oud) Eempoldertellers

Han Westendorp (l) en Joke van Velsen (r)

waargenomen en dat de waarnemingen digitaal worden vastgelegd. Daarvoor wordt onder andere gebruik gemaakt van een zelf ontwikkelde app Avimap voor smartphone of tablet, waarmee heel gemakkelijk tellingen kunnen worden ingevoerd. Na het tellen kunnen de gegevens eenvoudig via internet naar Sovon worden gestuurd.

De reeks gegevens van 50 jaar tellen in de Eempolder wilde Sovon graag aan zijn bestand toevoegen, maar dat was nog niet zo eenvoudig. De vogelwerkgroep heeft zijn eigen systematiek ontwikkeld en die is niet geheel compatibel met die van Sovon. Mede dankzij de inzet van Wobbe Kijlstra en de inspanningen van Jan Mooij is het nu toch gelukt de gegevens in de landelijke database van Sovon te krijgen. Daarmee zijn de tellingen in de Eempolder nu onderdeel geworden van de landelijke gegevenspool over het voorkomen van vogels in Nederland en dus algemeen beschikbaar gemaakt voor onderzoek en analyse van de vogelstand in Nederland.

Meedoen?

Kom je graag in de Eempolders en wil je meedoen met tellen, dan kan dat.

Tellen in de Eempolders is heel leuk en het vastleggen van soorten en hun aantallen is belangrijk. Een zekere basiskennis is vereist, ongeveer op het niveau van de vogelherkenningscursus. Verder moet je ongeveer tienmaal per jaar een zaterdagochtend beschikbaar zijn. Bij de indeling van het telschema wordt rekening gehouden met je wensen en ruilen is altijd mogelijk.

Als je wilt opgeven of als je vragen hebt, neem dan contact op met Irma Hornsveld of Han Westendorp. Zij vertellen je graag meer.

Irma Hornsveld

Email: irmahornsveld@gmail.com
Mobiel: 06 4118 5644

Han Westendorp

Email: hanwestendorp@gmail.com
Mobiel: 06 5117 0036

Rapport

Mooij, J., 2023. De vogels in de westelijke Eempolders 2015 – 2020. Uitgave Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, rapportnummer 320: 1-64.

De Veldleeuwerik in de westelijke Eempolders

Jan Mooij

Veldleeuwerik, Nijkerk, 23-2-2022 | Burg de Man

In 2006 heb ik voor de Korhaan een verhaal geschreven over de wederwaardigheden van de Veldleeuwerik in de westelijke Eempolders. Het was duidelijk dat het niet goed ging met deze soort. De aantallen gingen hollend achteruit en ten opzichte van het begin van de tellingen in 1973 was de afname ongeveer 98%. Deze afname was veel sterker dan gemiddeld over Nederland. Het artikel eindigde met het advies dat mensen die nog wilden genieten van de zang van Veldleeuweriken in de Eempolders daar niet te lang mee moesten wachten. Het lijkt er op dat ik toen te pessimistisch was, maar het gaat ook te ver om te zeggen dat het nu goed gaat met de Veldleeuwerik. Daarom hier een verhaal over hoe het verder is gegaan.

Zoals gebruikelijk geven de figuren 1 en 2 een overzicht van de aantallen over de hele telperiode. We zien een enorme afname tot 2003. Daarna blijven de aantallen heel laag, maar de Veldleeuwerik verdwijnt niet helemaal.

De verdeling over het jaar (figuur 3) geeft uiteraard hetzelfde beeld. In het begin van de tellingen zien we pieken in maart en oktober die waarschijnlijk samenhangen met de trek. In de broedtijd zagen en hoorden we in de jaren zeventig gemiddeld ongeveer tachtig Veldleeuweriken per telling! Het moet een geweldig gehoor geweest zijn

wat wij ons nu niet meer voor kunnen stellen. Ook in de winter zag men geregeld overwinterende Veldleeuweriken. De dip in augustus hangt samen met de rui, in die tijd houden Veldleeuweriken zich heel rustig. Voor de laatste periode van zestien jaar komt de lijn nog maar nauwelijks boven de nul uit.

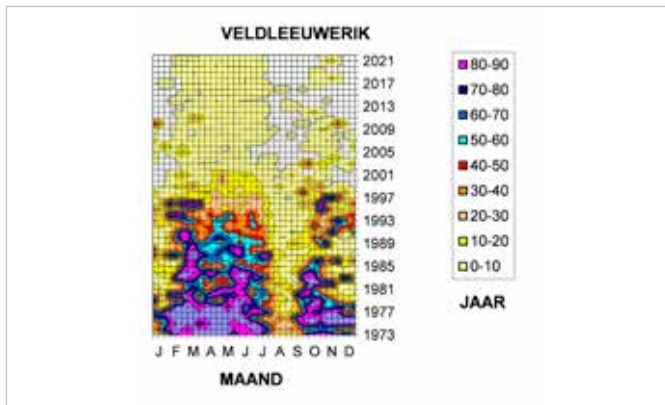
Gecompenseerd

Als we naar de laatste drie periodes van zes jaar kijken (figuur 4) lijkt het er op dat er van april tot juni, dus de broedtijd, gemiddeld niets is veranderd. Dit is overigens niet helemaal waar. Als

we per telgebied kijken (figuur 5) zien we dat de aantallen in Noord in deze periode duidelijk zijn gedaald. Dit wordt gecompenseerd door een ongeveer even grote stijging in Zuid. In de Oosterveen horen we maar zelden een Veldleeuwerik zingen.

In de winter zijn de aantallen sterk afgenomen. Veldleeuweriken voeden zich in de winter vooral met onkruidzaden. Dit suggereert dat in de polders steeds minder andere planten dan raaigras voorkomen. Overwinteraars hebben er kennelijk niet veel meer te zoeken. In het voorjaar lijkt de doortrek ook verdwenen.

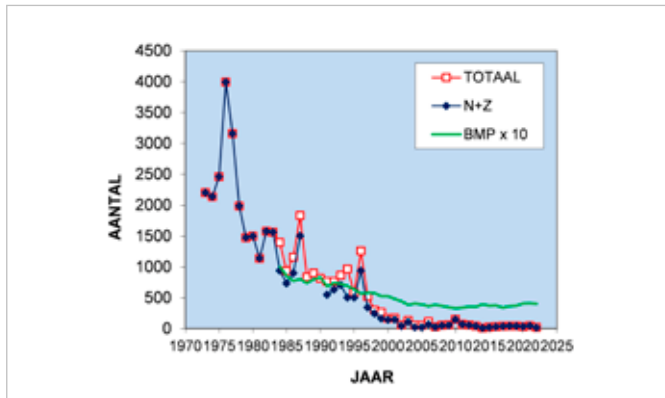
Opvallend is dat de Veldleeuweriken de laatste jaren in de broedtijd vooral in telgebied Zuid voorkomen. Dit is het deel van ons gebied waar de nadruk het meest op de intensieve veeteelt ligt. De andere weidevogels zijn daar het sterkst achteruit gegaan. De beste plek om in het broedseizoen een zingende Veldleeuwerik in de Eempolders te horen is op de hoek van de Anna Lauwenweg en de Zuid

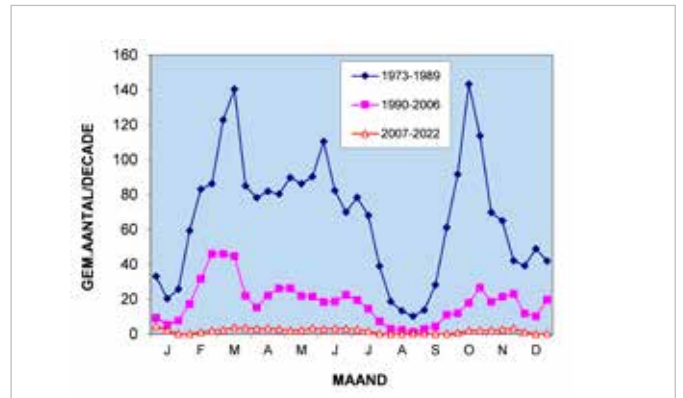
Figuur 1. Samenvatting van alle telresultaten voor de Veldleeuwerik

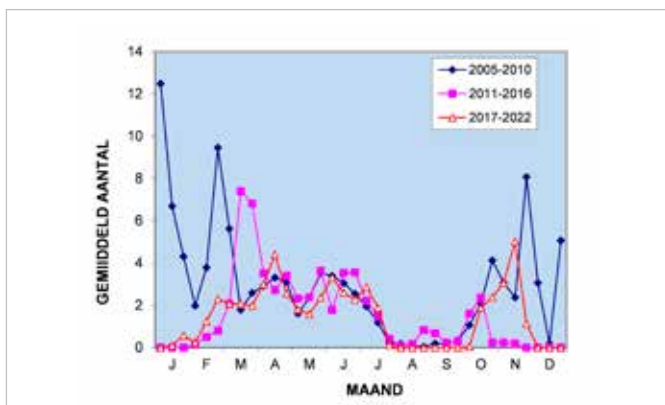
Veldleeuwerik, 17 oktober 2023, Huizen | Jurriën Uiterwijk

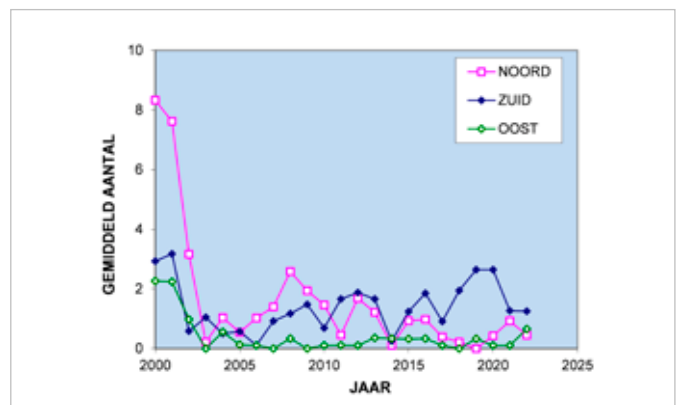
Figuur 2. Totaal aantal getelde Veldleeuweriken per jaar. De blauwe lijn geeft de aantallen zonder de Oostermeent, de rode lijn de totale aantallen. De groene lijn geeft de index van de landelijke Sovon-broedvogeltellingen vermenigvuldigd met tien.

Figuur 3. Gemiddeld aantal Veldleeuweriken per decade voor drie periodes van zestien jaar.

Figuur 4. Gemiddeld aantal Veldleeuweriken per decade voor drie periodes van zes jaar.

Figuur 5. Gemiddeld aantal Veldleeuweriken per decade in de broedtijd (april t/m juli) voor de drie telgebieden.

Veldleeuwerik, 23 juni 2020, Eempolders | Jurriën Uiterwijk

Veldleeuwerik, Westerheide, mei 2022 | Jurriën Uiterwijk

Ervenweg. Bij niet al te slecht weer heb je daar pech als je geen leeuwerik hoort zingen. Met wat geluk hoor je er twee en met heel veel geluk zelfs drie.

Snijmais

De grote vraag blijft natuurlijk hoe het verder zal gaan met de Veldleeuwerik. Het is verrassend dat wij ze vrijwel nooit horen zingen in het reservaat dat toch bedoeld is voor weidevogels. De achteruitgang in Noord geeft dan ook te denken. In het gebied in Zuid waar wij vooral Veldleeuweriken horen, lijkt in toenemende mate de teelt van snijmais op te komen. Een maisveld lijkt geen geschikt broedterrein voor deze soort. Of is juist de aanwezigheid van wat mais met veel weiland een positief punt voor de Veldleeuwerik? Landelijk neemt de

Veldleeuwerik weer wat toe, dus misschien is er nog hoop.

Een andere intrigerende vraag is wat er rond 2002 is gebeurd in de westelijke Eempolders. In twee jaar tijd ging in de broedtijd het gemiddelde aantal waargenomen Veldleeuweriken met ruim 90% achteruit. Bij de Sovon-index voor broedvogels gebeurt er op dat moment niets bijzonders. De afname vindt plaats in alle drie telgebieden, waarbij de achteruitgang in Zuid wat minder is en in Noord en de Oostermeent nog veel sterker. Dit suggereert dat er in de polders op dat moment echt iets is veranderd. Heeft iemand een idee wat deze achteruitgang kan hebben veroorzaakt?

Literatuur

- Jonkers, D.A., Kole, R.A. & Taapken, J. (red.) 1987. Vogels tussen Vecht en Eem. VWG het Gooi en Omstreken, Hilversum
- Bijlsma, R.G., Hustings, F. & Camphuysen, C.J., 2001. Algemene en schaarse vogels van Nederland. (Avifauna van Nederland 2). GMB Uitgeverij/ KNNV Uitgeverij, Haarlem-Utrecht
- Mooij, J., 2006. Het voorkomen van de Veldleeuwerik in de Eempolders. De Korhaan, 43 (3): 68-70
- Bos, J., 2018. Veldleeuwerik *Alauda arvensis*, 426-427, in Sovon Vogelatlas van Nederland, Kosmos Uitgevers, Utrecht-Antwerpen

Een eigen vogelkijkhut in het Reestdal

Verblijf eens in een 'heidehuisje' met een eigen kijkhut uitsluitend voor gasten in het natuurgebied van het Reestdal in Drenthe.

Nico de Haan ging u voor: 'Als je niet aangestaard wordt door de Schotse Hooglanders dan word je wel begluurd vanaf de kale topjes van het struikgewas door de Roodborsttapuiten.'

Er is een laadpaal voor elektrische auto's.

Meer informatie op: www.heidehuisje.nl of 06-81525089

Hee wat vliegt daar?

Onze nieuwe folder is klaar!! In de Infoschuur kunt u een of meerdere exemplaren ophalen om familie, vrienden, kennissen, burens, collega's, klasgenoten enz. te laten kennismaken met onze vogelwerkgroep. Informatie over **de cursussen** en **alle werkgroepen** van de vereniging.

Dank aan **Francis Bakker** en **Aafke Yntema** voor de teksten en **Marga van Leeuwen**, **Bertus van den Brink**, **Bianca de Vries**, **Johan Bosman** en **Jurriën Uiterwijk** voor hun prachtige foto's!

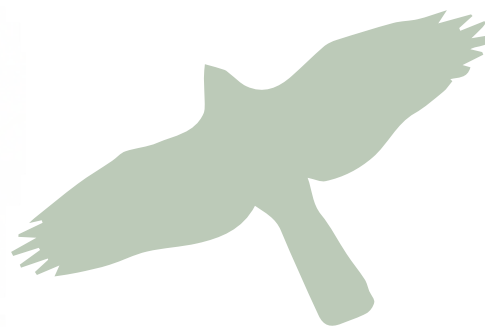
VWG informatie

Werkgebied

Wijzigingen ledenregister

De wijzigingen in het ledenregister worden vanaf 2023 één keer per jaar opgenomen in De Korhaan

Contributie en lidmaatschap

- Het lidmaatschap is inclusief ons verenigingsblad De Korhaan.
- De contributie van de Vogelwerkgroep bedraagt minimaal € 20,00 per jaar.
- Leden uit één gezin of samenwonenden kunnen huisgenoot-lid worden. De contributie is dan minimaal € 7,00 per jaar. Je ontvangt dan geen tijdschrift.
- Opzeggen van het lidmaatschap graag vóór 1 november van het lopende kalenderjaar.

Schenken

Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken is als **ANBI** aangemerkt en daardoor zijn uw giften onder voorwaarden aftrekbaar bij de Belastingdienst. Daarnaast kunt u in uw testament een legaat opnemen ten gunste van de VWG. Het is gewenst dit wel met uw notaris te bespreken.

Aanleveren kopij/artikelen De Korhaan

- Kopij/artikelen worden bij voorkeur digitaal aangeleverd in Word (ook tabellen).
- Figuren, foto's en tabellen/grafieken worden afzonderlijk meegestuurd. Onderschriften bevatten figuur-nummer, beschrijving, datum en fotograaf.
- Fotobestanden onbewerkt en in zo hoog mogelijke resolutie (>300 dpi) bij voorkeur via wettransfer aanleveren. Vermeld altijd locatie, datum en fotograaf.
- Bij aangeleverde foto's, plattegronden, figuren etc. gaat de redactie ervan uit dat de schrijver over de copyrights beschikt. Eventuele kosten i.v.m. copyrights (navordering) zijn voor de auteur.
- In de tekst zo nodig een verwijzing (onderschrift) waar de figuur/foto geplaatst moet worden.
- Nederlandse soortnamen beginnen met een hoofdletter, families e.d. met een kleine letter.
- Bij 'Bronnen/literatuur' de auteur, jaartal, titel, tijdschrift/boek met uitgever.
- Boekbesprekingen ca. 300 woorden. Een hoofdartikel maximaal 2500 woorden en znodig meer in overleg.

Kopij volgend nummer iets later dan normaal: 20 januari 2024

Kopij kunt u sturen naar: redactie@vwggooi.nl

Uiterlijk voor de 28ste van de maanden maart (zomernummer), juli (herfstnummer), oktober (winternummer) en december (lentenummer).

In principe bepaalt de datum van binnenkomst bij de redactie de plaatsing in een volgend nummer.

Adressenlijst

Website <https://vwggooi.nl>
Bankrekening Triodosbank rekeningnummer: NL17 TRIO 0391 1047 99 t.n.v. VWG Het Gooi e.o., Bussum

Bestuur van de Vogelwerkgroep

Voorzitter	Piet Spoorenberg	Celebesstraat 36, 3742 DD Baarn	035-5436371	voorzitter@vwggooi.nl
Secretaris	Ruud Willemstein	Akkerpad 13, 3755 TL Eemnes	06-15832341	secretaris@vwggooi.nl
Penningmeester	Niek Wieringa	Zoddeland 12, 1394 KR Nederhorst den Berg	06-48477299	penningmeester@vwggooi.nl
Onderzoek en bescherming	vacature	avifauna@vwggooi.nl		
Ledenactiviteiten	Wouter Rohde	Prof. De Jongstraat 3, 1221 HX Hilversum	06-13708419	excursies@vwggooi.nl
Communicatie	Doortje van Dijk	Siriusstraat 52, 1223 AP Hilversum	06-20595083	communicatie@vwggooi.nl
Algemeen bestuurslid	Huub Casander	Vlie 30, 1273 WN Huizen	035-5259131	huubcasander@gmail.com
Algemeen bestuurslid	Heleen Boelens	Hyacintenlaan 64, 1215 BD Hilversum	035-6219169	hmmboelens@gmail.com

Nuttige adressen/contactpersonen

Lezingen en contactavonden zijn in de Infoschuur GNR, Naarderweg 103, 1217 GL Hilversum (bij de natuurbrug), tenzij anders vermeld.

Vogelherkenningscursus	Francis Bakker		035-6560067	cursussen@vwggooi.nl
Lezingen	Feiko Prins		035-6217017	lezingen@vwggooi.nl
Promotie en verkoop	Nel Huese	Elzenlaan 40, 1214 KM Hilversum	035-6248716	promotie@vwggooi.nl
Bibliotheek en archief	Paul Keuning		035-5268281	pw.keuning@xs4all.nl
Vogelhospitaal Naarden	Erik Bruinning	Burg. J. Visserlaan 1, 1411 BR Naarden	035-6945658	beheerder@vogelasiel.nl
Fotowerkgroep	Hugo Weenen		035-5241123	fotografie@vwggooi.nl
Website	Dirk Prop		06-44734989	webmaster@vwggooi.nl
E-mail nieuwsbrief	VWG aanmelden bij via de website of stuur een mail naar			nieuwsbriefvwg@vwggooi.nl
Vogelwaarnemingen	www.gooi.waarneming.nl			
Ledenadministratie	zie binnenzijde voorblad			
Redactie De Korhaan	zie binnenzijde voorblad			

Het **Dineke Sluijters Vogelfonds** financiert projecten voor vogelbescherming en studie. Zie voor het indienen van projectvoorstellen de toelichting op onze website. De Adviescommissie is per e-mail te bereiken via vogelfonds@vwggooi.nl.

Subgroep Onderzoek en Bescherming

1. Watervogeltelling	vacant			
2. Eempoldertellingen	Jan Mooij		035-5429725	mooij.noorman@planet.nl
3. Weidevogelnestbescherming	Gert Bieshaar/Ger-Jan van Loenen		035-5311002	g.bieshaar1@kpnplanet.nl
4. Zwaluwenonderzoek	Han Westendorp		06-51170036	hanwestendorp@gmail.com
5. Vogelringstation	Harry de Rooij		035-6289470	harryderooij@planet.nl
6. Nestkasten	Henny Meulepas		06-53890085	nestkastteam@vwggooi.nl
	Coby Jeninga		06-25066248	nestkastteam@vwggooi.nl
7. Kerkuilen	Harry de Rooij/Gerard Mijnhout		035-6289470	harryderooij@planet.nl
8. Roofvogels	Harry de Rooij		035-6289470	harryderooij@planet.nl
9. IJsvogels	Jelle Harder		035-6937858	jelleharder@hetnet.nl
10. Broedvogelinventarisaties	Dirk Prop/Piet Spoorenberg		06-44734989	broedvogels@vwggooi.nl

Coördinatieteam Onderzoek en Bescherming: Jan Mooij en Dirk Prop

Voor ongelukken en/of problemen die ontstaan tijdens activiteiten van de Vogelwerkgroep aanvaardt de vereniging geen enkele aansprakelijkheid. Deelname geschiedt op vrijwillige basis.

